

Vlaams
Parlement

vergadering **C126**
zittingsjaar 2020-2021

Woordelijk Verslag

Commissievergadering

Commissie voor Binnenlands Bestuur, Gelijke Kansen en
Inburgering

van 26 januari 2021

(Wegens de coronamaatregelen werd deze vergadering via videoconferentie georganiseerd.)

INHOUD

VRAAG OM UITLEG van Paul Van Miert aan Bart Somers, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Binnenlands Bestuur, Bestuurszaken, Inburgering en Gelijke Kansen, over de modernisering van het hr-beleid van de Vlaamse overheid – 1347 (2020-2021)	5
VRAAG OM UITLEG van Katrien Partyka aan Bart Somers, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Binnenlands Bestuur, Bestuurszaken, Inburgering en Gelijke Kansen, over de stand van zaken met betrekking tot de regiovorming – 1378 (2020-2021)	
VRAAG OM UITLEG van Tom Ongena aan Bart Somers, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Binnenlands Bestuur, Bestuurszaken, Inburgering en Gelijke Kansen, over de regiovorming – 1465 (2020-2021)	
VRAAG OM UITLEG van Kurt De Loor aan Bart Somers, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Binnenlands Bestuur, Bestuurszaken, Inburgering en Gelijke Kansen, over de regiovorming – 1490 (2020-2021)	9
VRAAG OM UITLEG van Tom Ongena aan Bart Somers, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Binnenlands Bestuur, Bestuurszaken, Inburgering en Gelijke Kansen, over het project 'Gemeenten zonder gemeentehuis' – 1417 (2020-2021)	21
VRAAG OM UITLEG van Brecht Warnez aan Bart Somers, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Binnenlands Bestuur, Bestuurszaken, Inburgering en Gelijke Kansen, over het inzetten van vrijwilligers bij de lokale vaccinatie – 1445 (2020-2021)	26
VRAAG OM UITLEG van Kurt De Loor aan Bart Somers, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Binnenlands Bestuur, Bestuurszaken, Inburgering en Gelijke Kansen, over het digitaal organiseren van volksraadplegingen – 1471 (2020-2021)	33
VRAAG OM UITLEG van Maaïke De Vreese aan Bart Somers, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Binnenlands Bestuur, Bestuurszaken, Inburgering en Gelijke Kansen, over de uitrol van sociale-impactobligaties in het beleidsdomein Integratie en Inburgering – 1416 (2020-2021)	36
VRAAG OM UITLEG van Maaïke De Vreese aan Bart Somers, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Binnenlands Bestuur, Bestuurszaken, Inburgering en Gelijke Kansen, over het vermijden van het importeren van buitenlandse conflicten via de lessen maatschappelijke oriëntatie – 1499 (2020-2021)	39

VRAAG OM UITLEG van Sam Van Rooy aan Bart Somers, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Binnenlands Bestuur, Bestuurszaken, Inburgering en Gelijke Kansen, over de koppeling van het Vlaamse inburgeringsbeleid aan het federale asiel- en immigratiebeleid

– 1526 (2020-2021)

45

VRAAG OM UITLEG van Paul Van Miert aan Bart Somers, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Binnenlands Bestuur, Bestuurszaken, Inburgering en Gelijke Kansen, over de modernisering van het hr-beleid van de Vlaamse overheid – 1347 (2020-2021)

Voorzitter: de heer Kris Van Dijck

De voorzitter: Ik wil er u allen nog op attent op maken dat ik strikt op de timing zal toezien.

De heer Van Miert heeft het woord.

Paul Van Miert (N-VA): Voorzitter, minister, collega's, ik maak de aftrap van een rijtje onderwerpen waar wij een stand van zaken aan u vragen, minister. Het betreft een aantal onderwerpen die u binnen uw bevoegdheden nauw aan het hart liggen, en bij mij is dat dan de modernisering van ons hr-beleid. Dat is een van de onderwerpen waar wij zeker, ondanks de waan van corona, werk van moeten maken.

Ik heb drie vragen voor u. Wat is de stand van zaken van uw onderhandelingen met de vakorganisaties omtrent de modernisering van het hr-beleid binnen de Vlaamse overheid? Wanneer zult u een globale visienota kunnen opstellen en indienen? Welke tijdslijn schetst u vandaag voor de totstandkoming van de nodige besluiten en aanpassingen? Ziet u bepaalde lessen die we zeker uit deze speciale coronaperiode moeten trekken voor ons toekomstig personeelsbeleid voor de ambtenaren?

De voorzitter: Minister Somers heeft het woord.

Minister Bart Somers: Mijnheer Van Miert, ik mag er u op wijzen dat dit een belangrijk thema is, dat u en velen van ons aanbelangt en bezighoudt. Bewijs daarvan is dat de heren Brecht Warnez en Kurt De Loor een gelijkaardige vraag gesteld hebben tijdens de beleids- en begrotingstoelichting eind november vorig jaar. Mijn antwoord is sindsdien niet zo veel veranderd, maar ik licht u graag nog even de hoofdlijnen toe.

Het is inderdaad een van mijn doelstellingen om het hr-beleid van de Vlaamse overheid te moderniseren en zo een dynamische en aantrekkelijke werkgever te blijven. In de evolutie daarnaartoe heb ik toen vijf sporen onderscheiden en dat doe ik nog steeds: rechtspositie, loopbaan- en beloningsbeleid, ziekteregeling en re-integratie, pensioen en uitstroom. Dat zijn de vijf thema's waarrond we willen werken om ons hr-beleid te moderniseren. Ik zie die ook als één geheel, om tot een consistent beleid ter zake te komen. De bedoeling is dat over deze sporen ernstig onderhandeld zal worden met de vakorganisaties. In maart 2020 was er al een informele gespreksronde met die representatieve vakorganisaties opgestart, maar ten gevolge van corona en de lockdown hebben we de werking ervan opgeschort.

Vlak voor het kerstreces werd die informele gespreksronde opnieuw hervat, vorige week vond een tweede informeel overleg plaats. We zijn dus weer aan de opstart begonnen. Wanneer zal ik een globale visienota t.a.v. de 'contractualisering' opstellen? Ik wil nog eens benadrukken dat ik 'contractualisering' binnen de grotere context wil bekijken. Dit is niet een doelstelling op zich, dat zou een te enge kijk op de zaak zijn. Dit is wel een belangrijk onderdeel van de modernisering, maar ik wil de globaliteit in beeld houden, omdat ik geloof dat de Vlaamse overheid op die manier een aantrekkelijke overheid kan zijn.

Wanneer denk ik de totstandkoming van de nodige besluiten en aanpassingen van dit Vlaams personeelsstatuut (VPS) te kunnen realiseren? Mijn bedoeling is om in 2021 die onderhandelingen in de diepte en ten gronde te voeren om de nodige besluiten en juridische aanpassingen van het VPS te doen, om die aanpassingen dan in de loop van deze legislatuur te realiseren.

Om het vernieuwde hr-beleid te kunnen realiseren, moet er ook voldoende aandacht geschonken worden aan verandermanagement bij de lijnmanagers, de hr-groep, leidinggevers en personeelsleden. Het is een migratie naar een nieuwe manier van werken, dat vraagt tijd. Ik wil daar deze legislatuur voor gebruiken maar ik wil de onderhandelingen dit jaar kunnen voeren en ook dit jaar met resultaten komen zodat iedereen weet waar we de volgende jaren naartoe gaan en hoe we die stap zullen zetten.

Op het vlak van hr-beleid was en is de belangrijkste les uit de coronacrisis de snelle omschakeling naar thuiswerk, en de verschillende voor- en nadelen die dat met zich meebracht. We hebben het daar op 5 januari in de commissie over gehad naar aanleiding van een vraag van de heer Warnez.

Op 18 december 2020 is de nieuwe omzendbrief 'hybride werken binnen de Vlaamse overheid' meegedeeld aan de Vlaamse Regering. Over die omzendbrief zal nu nog onderhandeld worden met de vakorganisaties.

Wanneer thuiswerken als maatregel niet meer verplicht zal zijn, is het belangrijk om een gezonde balans na te streven tussen aanwezigheid op kantoor, wat volgens mij toch noodzakelijk zal blijven en inherent aan de job, en thuiswerken of elders werken, wat volgens mij een blijver zal zijn.

Ik noem dit de belangrijkste les of beleidswijziging van de coronacrisis op het vlak van hr omdat dit gevolgen heeft voor het leiderschap, de organisatiebetrokkenheid, het welzijn, het prestatie management op afstand, de ontwikkeling van digitale vaardigheden enzovoort. Corona heeft hier echt een diepgaande impact. We moeten nagaan hoe we in dat hybride werken een succes maken van een goed personeelsbeleid. Het gaat immers over veel meer dan enkel bepalen wanneer men thuis mag werken of wanneer men naar kantoor moet komen. Daar komen veel meer aspecten bij kijken zoals leiderschap, een nieuwe manier van leidinggeven aan mensen met wie je niet in dezelfde ruimte werkt maar die op afstand werken. Vraag is hoe men die mensen aanstuurt en evalueert, hoe men hun welzijn garandeert, hun prestaties meet en dergelijke. Ik denk dat dit een heel belangrijke impact heeft op onze hr-visie voor de toekomst.

De voorzitter: De heer Van Miert heeft het woord.

Paul Van Miert (N-VA): Minister, ik dank u voor uw antwoord. De lokale besturen kijken heel vaak naar het Vlaamse niveau om te zien hoe de zaken daar worden geregeld met het oog op eenduidigheid. De lessen die hier worden getrokken, de visie die u naar voren brengt, zijn een leidraad voor hoe we dat, zeker in de steden, willen doen met ons ambtelijk apparaat. En de vragen die op ons afkomen, gaan vooral net over dat thuiswerk. Het gaat bijvoorbeeld over een vergoeding die daar eventueel tegenover staat. Dat leeft momenteel overal in Vlaanderen, en daarom wilde ik u die vraag ook nog eens voorleggen. Ik heb echter begrepen dat er nog veel in de pijplijn zit en dat het een 'work in progress' is. We zullen dit dan ook verder opvolgen maar het is heel belangrijk dat we een leidraad krijgen om dat in onze eigen organisaties misschien niet 100 procent te copy-pasten maar dan toch duidelijk naar het voorbeeld dat u in kaart wilt brengen, te kunnen uitrollen.

De voorzitter: De heer Tommelein die voor zijn Oostendse vlag zit, heeft het woord.

Bart Tommelein (Open Vld): Het zijn ook de kleuren van KV Mechelen, voorzitter.

De voorzitter: Ik heb het niet over voetbal, ik heb het over de vlag van Oostende.

Bart Tommelein (Open Vld): Is die van Mechelen hetzelfde, minister?

Minister Bart Somers: Neen, die is mooier, mijnheer Tommelein, daar staat een adelaar op.

De voorzitter: Uw tijd loopt, mijnheer Tommelein.

Bart Tommelein (Open Vld): Ik heb een heel korte vraag, dat is de reden waarom ik de tijd neem.

Minister, in tijden van corona lijkt het me ook belangrijk om in te zetten op het mentale welzijn van de medewerkers van de Vlaamse overheid. Ik vraag me af of u daarvoor al maatregelen hebt genomen.

De voorzitter: De heer De Loor heeft het woord.

Kurt De Loor (sp.a): Collega's, minister, ik heb alle begrip voor het feit dat de syndicale organisaties de oefening die u aan het maken bent, met een heel kritisch oog volgen. Als er gesproken wordt over statutaire ambtenaren, wordt er vaak gefocust op een aantal negatieve voorbeelden, maar ik denk dat we het kind absoluut niet met het badwater mogen weggooien. Ik wil er één aspect uitlichten. De sp.a-fractie vindt het enorm belangrijk dat de ambtenaren hun werk onafhankelijk kunnen uitvoeren. Ik moet u waarschijnlijk niet vertellen dat statutairen sterker en beter beschermd zijn en daardoor ook minder gevoelig zijn voor politieke druk. Minister, bent u zich ervan bewust dat die contractualisering van de ambtenarij kan raken aan die onafhankelijkheid en meer ruimte laat voor politieke inmenging, waar we ons absoluut voor moeten behoeden? Vandaar ook ons voorstel om daar zeker ook waarborgen tegen in te bouwen. Bent u daartoe bereid?

De voorzitter: Minister Somers heeft het woord.

Minister Bart Somers: Eerst en vooral bedankt voor de verschillende elementen. Ik begrijp, mijnheer Van Miert, dat het werk dat Vlaanderen verzet ten aanzien van zijn ambtenaren, een bron van inspiratie kan zijn voor lokale besturen. Ik heb dat ook altijd zo ervaren. Je kijkt rond, je kijkt ook naar collega's uit andere steden en gemeenten, en je kijkt ook eens naar Vlaanderen om te zien wat daar gebeurt, hoe men daar een personeelsbeleid uitbouwt. Maar wat de specifieke situatie van de rechtspositieregeling van de lokale ambtenaren betreft, zijn we ook aan het werk en is het, samen met de vakorganisaties, ook onze bedoeling om ook dat statuut grondig te moderniseren en ervoor te zorgen dat je een grotere autonomie gaat krijgen als lokaal bestuur om dat zelf in te vullen. Voor die lokale besturen die nood hebben aan een volledig uitgewerkt statuut, gaan we zorgen dat dat model er ook ligt. Wij gaan daar dus toch wat meer ruimte creëren voor de lokale besturen om daar een modern hr-beleid te voeren. Dat voor alle duidelijkheid. Dat is parallel aan, maar staat los van datgene wat we doen op het vlak van de Vlaamse administratie. Dat zijn twee verschillende sporen die we bewandelen, maar dat spoor gaan we ook verder uitwerken, natuurlijk ook in goed overleg met de Vereniging van Vlaamse Steden en Gemeenten (VVS) en dergelijke meer.

Ten tweede was er de vraag van collega Tommelein naar het welzijn van onze ambtenaren. Een heel terechte vraag, omdat ik denk dat we allemaal voelen dat op dit moment die coronacrisis al zo lang aansleept dat het welbevinden van mensen sterk onder druk staat. Vandaag lees ik nog in de kranten dat de barometer van het welbevinden en optimisme van mensen op een laag punt zit. Dat heeft

natuurlijk te maken met de eindeloze duurtijd, de onzekerheid, de dreiging van die derde golf, die nieuwe coronavariant, het toch vaak ontredderend nieuws. Tegelijkertijd zitten we ook in de donkerste periode van het jaar, de lente is nog niet helemaal in zicht, het is psychologisch een zware periode voor mensen. Er zijn ook veel mensen die iemand verloren hebben, er is economische onzekerheid. Je voelt dat er heel veel druk ligt op de samenleving en op mensen. Vanzelfsprekend zijn onze ambtenaren een deel van die realiteit, die lijden daar ongetwijfeld ook onder. Wat doen we daar? We organiseren webinars, we hebben een bevraging georganiseerd, we hebben coaches aangesteld, we zorgen voor begeleiding. Uit de enquêtes die we gedaan hebben naar het welzijn, bleek dat in het najaar – dat was de laatste keer dat we dat gedaan hebben, misschien wordt het tijd om het eens opnieuw te doen – nog altijd 84 procent zich goed voelde als ambtenaar, wat een hoog cijfer is, en ook tevreden was over de manier waarop het werken op afstand georganiseerd werd. Ik denk dat we daar echt wel de vinger aan de pols houden, ook onze leidinggevendenden daarin ondersteunen en dat we alle tools in stelling brengen die we kunnen hebben om onze ambtenaren zo goed mogelijk te ondersteunen in hun welbevinden en in hun goed functioneren, maar ook in hun persoonlijk welbevinden.

Dan kom ik natuurlijk bij de laatste vraag van collega De Loor.

Collega De Loor, uiteraard ben ik me ervan bewust dat er politieke druk kan ontstaan, zoals ook in een private organisatie vormen van druk kunnen ontstaan die ongewenst zijn. We hebben daar een sterke deontologische code voor. Maar ik vind dat – en we verschillen daar van mening over – een onvoldoende sterk argument om daarom de idee van een vaste benoeming overeind te houden.

Ik wil dit doen in overleg met de vakorganisaties, ik wil goed luisteren naar wat zij te zeggen hebben. Daarom zijn er ook eerst die informele rondes, om goed te begrijpen waar we naartoe willen. En ik vind ook dat we daar aandacht voor moeten hebben, absoluut, want we mogen daar niet blind voor zijn. Maar dat is voor mij geen argument om de vaste benoeming overeind te houden. Ik vind dat geen voldoende basis om een systeem te behouden dat volgens mij niet meer actueel is, dat niet meer beantwoordt aan de hedendaagse noden, dat een modern en performant personeelsbeleid in de weg staat en dat ook negeert dat een carrière er vandaag de dag helemaal anders kan uitzien dan pakweg dertig jaar geleden. Toen bleven mensen vaak heel hun leven binnen één onderneming functioneren, nu gaan mensen sneller op zoek naar nieuwe uitdagingen en komen ze op nieuwe plaatsen terecht. Wij hebben ook behoefte aan instroom van elders, niet enkel aan mensen met een administratieve achtergrond. We hebben nood aan mensen uit de private sector en omgekeerd kan de private sector af en toe mensen gebruiken die vanuit de administraties komen. Ik denk dat de vaste benoeming een hindernis vormt voor het voeren van een modern en performant personeelsbeleid.

Het argument dat dat systeem misschien beter beschermt tegen politieke beïnvloeding, is niet altijd juist. Je zou dat argument trouwens ook kunnen gebruiken tegen de vaste benoeming; beeld u in dat mensen vast benoemd worden op partijpolitieke basis, dan zit je er een generatie lang mee. Dat is nooit gebeurd in het verleden. Nooit zijn mensen vast benoemd vanwege hun politieke overtuiging, dat is nooit ergens gebeurd in Vlaanderen, mijnheer De Loor, dat heeft nergens zo bestaan ... Dat kan ook tegenwerken. Dat kan een negatief effect zijn.

Ik denk dus dat de afweging tussen pro's en contra's, zelfs vanuit dat perspectief, niet overtuigend genoeg is om vast te houden aan de vaste benoeming. We gaan dus in de richting van een nieuw HR-beleid, waarbinnen die contractualisering een doel of instrument is voor de modernisering, naast een aantal andere. Ik vind dat je dat in zijn totaliteit moet bekijken.

De voorzitter: De heer Van Miert heeft het woord.

Paul Van Miert (N-VA): Minister, niet om u onder druk te zetten, maar we zijn ondertussen – en dat kunnen we samen vaststellen – toch al wel een eindje gevorderd in deze legislatuur. De grote discussies moeten nog beginnen, maar we moeten er toch voor zorgen dat het dossier geen stof ligt te vergaren, minister. Ikzelf of de andere collega's zullen regelmatig wel eens blazen, als we vermoeden dat er een laagje stof op gaat liggen.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Katrien Partyka aan Bart Somers, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Binnenlands Bestuur, Bestuurszaken, Inburgering en Gelijke Kansen, over de stand van zaken met betrekking tot de regiovorming – 1378 (2020-2021)

VRAAG OM UITLEG van Tom Ongena aan Bart Somers, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Binnenlands Bestuur, Bestuurszaken, Inburgering en Gelijke Kansen, over de regiovorming – 1465 (2020-2021)

VRAAG OM UITLEG van Kurt De Loor aan Bart Somers, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Binnenlands Bestuur, Bestuurszaken, Inburgering en Gelijke Kansen, over de regiovorming – 1490 (2020-2021)

Voorzitter: de heer Kris Van Dijck

De voorzitter: Mevrouw Partyka heeft het woord.

Katrien Partyka (CD&V): Net zoals bij de collega's raakt de regiovorming mij in het hart. Als lokaal bestuurder en als parlements lid is dit een heel belangrijk thema dat we samen met de minister met veel belangstelling volgen. De voorgeschiedenis hoef ik niet te schetsen en het doel heeft de minister ook al uitgebreid toegelicht.

Hebben alle gouverneurs inmiddels hun advies overgemaakt, minister? Kunt u daar krachtlijnen in herkennen?

Gaan die adviezen aanleiding geven tot een hertekening van de modelkaart? Zijn er lokale besturen die hebben aangegeven te willen aansluiten bij een andere referentieregio, eventueel uit een andere provincie?

En dan ook nog een specifieke vraag: is er ondertussen al contact geweest met de federale overheid over de afbakening van hulpverleningszones en het eventuele aansluiten op de oefening die Vlaanderen maakt over die regio's? Die hulpverleningszones, politie en brandweer: dat is toch een belangrijk gegeven voor de besturen.

De voorzitter: De heer Ongena heeft het woord.

Tom Ongena (Open Vld): Minister, ik verwijs naar de uitvoerige inleiding en toelichting van collega Partyka. Ik zou het niet beter kunnen. Mijn vragen gaan dezelfde richting uit.

Ik deel de nieuwsgierigheid van collega Partyka naar wat de gouverneurs nu hebben binnengebracht, welk advies ze hebben uitgebracht over het ontwerp van

indeling in de referentieregio's, welke opmerkingen er zijn gemaakt en hoe u daar als minister naar kijkt en wat uw verdere plannen zijn. Wat gaat u met die adviezen doen?

Ik kijk ook naar het federale niveau. Hebt u al overleg gehad met het federale niveau, om te zien of we de politiezones en de hulpverlenings- en brandweerzones gaan aanpassen en inkaderen in die regio's?

Ik kijk ook naar de Vlaamse overheid zelf. Het Agentschap Binnenlands Bestuur (ABB) heeft gevraagd dat de Vlaamse sectorale beleidsdomeinen die met die regionale afbakeningen zitten ook een advies zouden formuleren over de afbakening van de referentieregio's. Is dat advies al binnen? Zo niet, wanneer wordt het verwacht? Aan wie zijn die vragen gericht?

De voorzitter: De heer De Loor heeft het woord.

Kurt De Loor (sp.a): Minister, net als bij de vorige problematiek van de contractualisering mogen we ons ook hier niet focussen op een paar negatieve voorbeelden. We moeten het globale plaatje zien. Ik zal ook de inleiding er niet bij nemen. We kennen allemaal de context.

Minister, werd alle input reeds verzameld? Brachten de gouverneurs al advies uit over het voorstel van afbakening van de referentieregio's? Zo ja, wat is het advies van de gouverneurs? Zo neen, welke ontbreken dan nog? Hoe zal dit verder worden aangepakt voor de referentieregio's waarover geen advies werd verkregen?

De gouverneurs kregen de opdracht de lokale gesprekken rond regioafbakening te faciliteren en advies in te winnen. Welke adviezen scharen zich achter het voorstel van de dertien referentieregio's zoals vooropgesteld door de Vlaamse Regering? Welke adviezen wijken af van het voorstel van de Vlaamse Regering? En waarop zijn deze afwijkingen gebaseerd? Welke bedenkingen werden geuit? Werden er alternatieve voorstellen op tafel gelegd? Welke motivering werd hiervoor gegeven?

Had u reeds overleg met het ABB, aangezien zij de ondersteuning hebben geboden? Hoe ervaren zij deze fase van het regiovormingsproces?

Ook de Vlaamse Regering engageerde zich om alle nieuwe regionale afbakeningen binnen de referentieregio's te aligneren. Er zou ook een traject uitgezet worden om dit te doen, niet enkel voor de nieuwe maar voor alle bestaande afbakeningen. Hoe ver staat het daarmee?

Hoe ervaart u de oefening tot nu toe? Er werd uitstel verleend. Eerst was het eind december 2020. Dat werd dan met een tweetal weken opgeschoven naar midden januari. Zijn er eventueel bijstellingen nodig in het proces qua aanpak, timing en partners? En wat zijn de volgende stappen?

De voorzitter: Minister Somers heeft het woord.

Minister Bart Somers: Ik dank de drie collega's voor de vraagstelling. Ik ga proberen om zo goed mogelijk te antwoorden.

De gouverneurs van de vijf provincies hebben hun advies over de regiovorming afgerond en aan mij bezorgd. Ik wil ze bedanken voor het werk dat ze gedaan hebben, het consultatietraject en het door hen goed onderbouwde advies. Ik ga vandaag niet heel concreet ingaan op alle elementen. U moet dat begrijpen. Ik ga daarmee eerst naar de regering gaan. Mijn bedoeling is om in de loop van februari op basis van de verschillende adviezen een voorstel van definitieve afbakening van de referentieregio's aan de Vlaamse Regering voor te leggen. Zodra dat gebeurd

is, ben ik heel graag bereid om in de commissie verder met jullie van gedachten te wisselen.

Ik ga kort in op wat er in hoofdlijnen per provincie wordt gezegd. Eerst en vooral wat Antwerpen betreft is er een aantal gemeenten dat vraagt of het niet mogelijk is om bij een andere regio binnen de provincie Antwerpen ingedeeld te worden. Er is weinig discussie over het feit dat er drie regio's moeten zijn, maar hier en daar is er een gemeente die twijfelt of ze toch niet bij de andere wil worden ingedeeld. Een concreet voorbeeld is de Rupelstreek die historisch bij het arrondissement Antwerpen zat en die voor de brandweer bij de regio Mechelen zit. Die zegt nu dat ze liever bij de regio zit waar die het meest vertrouwd mee is, namelijk de regio Antwerpen.

Limburg gaat globaal akkoord met een regio. Dat is globaal, want er is altijd hier en daar een opmerking.

In Oost-Vlaanderen is er nog wat discussie over Waasland, Dendermonde, de Vlaamse Ardennen en regio Denderland: zitten die regio's goed? Zijn die te klein of te groot? Daar is iets meer – laat ik zeggen --- discussie.

In Vlaams-Brabant is er over het algemeen een draagvlak voor twee regio's. In het zuiden zijn er enkele gemeenten die liever bij Oost-Brabant willen aansluiten. Er is daarover weinig discussie. Dus ik denk dat er toch een brede consensus is.

In West-Vlaanderen komt de realiteit van de vijf regio's naar voren. U weet dat er daar drie regio's waren, maar we wisten dat er daarover nog wat discussie zou zijn. Een deel van de gemeenten wijst op de provinciale schaal. Men zegt dat men toch met de provinciale schaal en met subregio's zou moeten werken. Dat debat komt daar ook om de hoek kijken. Dat in vogelvlucht omdat ik daarover eerst ten gronde nog in de schoot van de regering wil verder praten.

Ik wil wel ingaan op een aantal aandachtspunten en bekommernissen die de gouverneurs hebben opgepikt en die leefden bij de lokale besturen. Als eerste is er vooral de vraag over de wenselijkheid van harde grenzen tussen de referentie-regio's. Grensgemeenten vragen een bijzonder statuut of specifieke ondersteuning ter zake. De vraag is dus hoe hard die grenzen moeten zijn. Dat is een logisch debat dat we hier ook al gevoerd hebben. Als je die heel hard maakt, is dat moeilijk. Als je ze te zacht maakt, dan betekent die regiovorming een lege doos. Er moet een goed optimum worden gezocht tussen beide.

Verder is er de vraag om subregionale samenwerking mogelijk te laten op basis van de noden. Ik denk dat dat een relevante vraag is. In de regio's waar een centrumstad aanwezig is, is er potentieel een spanningsveld tussen de belangen van de stad en die van de kleinere gemeenten. Dat is ook een gekende reactie die je kon verwachten en die nu ook in beeld wordt gebracht. De regio's moeten over voldoende slagkracht beschikken, zowel door financiering en ondersteuning als door een voldoende grote schaal. Ook over de democratische legitimiteit is vaak gepraat. Hoe zorgen we ervoor dat die gegarandeerd blijft? En dan is er de vraag aan Vlaanderen en aan de federale overheid om mee hun verantwoordelijkheid te nemen en hun regionale afbakeningen, beleid en regelgeving aan te passen aan die regelgeving eens ze tot stand is gekomen.

Dat zijn allemaal terechte bekommernissen die ik ook wil meenemen in het vervolgtraject.

Wat betreft de vraag of er een gemeente is die naar een referentieregio in een andere provincie wil gaan: zo is er maar eentje. Dat is Zwijndrecht. Er was ook een debat over Vlaams-Brabant en Limburg, maar uiteindelijk is Zwijndrecht een gemeente die nu ingedeeld is bij de regio Antwerpen en die liever naar de regio

Waasland zou gaan en die ook om de mogelijkheid vraagt om te onderzoeken of ook de provinciegrens verlegd zou kunnen worden. Dat is de positie van Zwijndrecht.

Wat de adviezen van de Vlaamse sectorale beleidsdomeinen betreft, heb ik aan mijn collega-ministers in de Vlaamse Regering ook een adviesvraag over regiovorming gesteld. De regioafbakening heeft immers ook een impact op de bestaande regionale afbakeningen, en er zijn ook Vlaamse beleidsdomeinen waar nagedacht wordt over nieuwe regionale afbakeningen.

Ik heb tot nu toe van vijf ministers adviezen ontvangen. Dat zijn natuurlijk stuk voor stuk boeiende werkstukken. Minister Beke heeft een advies gegeven over de beleidsvelden Welzijn en Gezondheidszorg. Het gaat dan bijvoorbeeld over de eerstelijnszones en de regionale zorgzones. Minister Dalle heeft een advies gegeven over de beleidsvelden Jeugd, Media en Brussel. Minister Demir heeft een advies gegeven over de beleidsvelden Omgeving en Natuur, Justitie en Handhaving, en Toerisme. Het gaat dan onder meer over de gebiedsgerichte werking in het omgevingsbeleid, de justitiehuisen en de toeristische regio's. Minister Diependaele heeft een heel interessant advies gegeven over het beleidsveld Wonen en een advies over het beleidsveld Onroerend Erfgoed. Het gaat onder meer over het traject voor de vorming van woonmaatschappijen, de intergemeentelijke onroerenderfgoeddiensten en de regionale landschappen. Minister Peeters heeft een advies gegeven over het beleidsdomein Mobiliteit en Openbare Werken waarbij het onder meer gaat over het traject van de vervoerregio's. Ik verwacht ook nog een advies van minister Crevits in het kader van haar bevoegdheden Werk en Sociale Economie.

Het spreekt voor zich dat rekening zal worden gehouden met de bemerkingen van elk advies bij het vervolg van het afbakeningstraject en de uitrol van de visie op regiovorming.

Deze adviezen lokken sowieso een debat daarover uit, toch op een aantal plaatsen. Die kaart zal niet spectaculair veranderen maar het lijkt me logisch dat er een aantal aanpassingen uit zullen volgen. Hoe die hertekening eruit zal zien, kan ik u nog niet vertellen. Ik weet dat zelf ook nog niet, dat zal voorwerp uitmaken van de besprekingen binnen de Vlaamse Regering. Ik wil zoveel mogelijk rekening houden, op een rationele manier, met de voorkeuren van de lokale besturen, maar ik wil ook naar de bruikbaarheid van het systeem kijken. Soms leidt de optelsom van alle lokale vragen tot een regiowerking die niet meer consistent en coherent is en die soms niet voldoende schaal meer heeft. We moeten beide in balans brengen.

Ik wil ook rekening houden met de bezorgdheden van mijn collega's binnen de Vlaamse Regering. Het wordt dus zaak om de verschillende puzzelstukjes op een goede manier samen te leggen.

Wat het overleg met de federale overheid betreft, heb ik eind 2020, kort na het aantreden van de nieuwe Federale Regering, al een eerste aangenaam gesprek gehad met minister van Binnenlandse Zaken Annelies Verlinden. Op 7 januari heb ik haar een brief gestuurd met een concrete vraag naar een overleg op korte termijn over de regiovorming.

Ik wil samen met haar bekijken hoe we op korte termijn de impact van de regiovorming op de federale bevoegdheden in kaart kunnen brengen. Op basis daarvan kunnen we een constructieve dialoog aangaan over de afstemming van de federale afbakeningen op de referentieregio's. Het gaat dan voor alle duidelijkheid over de politiezones en de hulpverleningszones, maar ook over de gerechtelijke arrondissementen waarover ik ook met federaal minister van Justitie, Vincent Van Quickenborne, een gesprek wil voeren.

Ik plan om in de loop van februari naar de Vlaamse Regering te gaan met een definitieve afbakening van de referentieregio's. Tegelijk wil ik dat moment aangrijpen om waar mogelijk tegemoet te komen aan de bezorgdheden en aandachtspunten van de lokale besturen en van de Vlaamse sectorale beleidsdomeinen. De verdere aanpak van de regiovorming zal ik dus ook bespreken met mijn collega's binnen de Vlaamse Regering.

Een vraag is bijvoorbeeld hoe hard die grenzen zijn. Volgens het ene extreem zijn we daar heel soepel in maar dan is regiovorming een lege doos. Dan is dat de zoveelste overlegstructuur naast andere overlegstructuren. Wanneer we die grenzen hard maken, dan snijden we misschien in een waardevol weefsel dat soms organisch gegroeid is en gooien we goede praktijken weg. We moeten dus een goed evenwicht zoeken tussen beide. Wanneer we een regel maken zonder enige consequentie, dan hebben we niets bereikt. Wanneer we daar heel rigide mee omgaan, richten we misschien onnodig veel schade aan. Onder meer de tijd zal daar een element in zijn.

Eens de referentieregio's afgebakend zijn, wil ik een implementatiepad afspreken voor de omzetting in de verschillende sectoren van de Vlaamse overheid. Het is evident dat dit consequenties heeft, niet alleen voor mij maar voor alle collega's in de Vlaamse Regering.

Ik denk dat we er niet aan moeten beginnen als er in de Vlaamse Regering geen bereidheid bestaat, een zeker voluntarisme, om onze structuren aan te passen aan die nieuwe referentieregio. Als ik met elke collega-minister afzonderlijk spreek, heeft die een heel eenvoudige oplossing. Die zegt dan om zijn structuur als uitgangspunt te nemen. Als je alleen naar dat beleidsdomein kijkt, is dat waarschijnlijk niet zo'n dwaas idee. Het zijn net al die verschillende beleidsdomeinen die naast elkaar bestaan, die vanuit een lokaal perspectief een oerwoud van structuren creëren. Het zal een stukje snoeien zijn, aanpassen, respect voor elkaar hebben, maar ook stappen vooruit zetten. Ik wil daar dus een implementatiepad in, met een realistisch en ook duidelijk tijds kader. Die doorvertaling kan voor mij in verschillende snelheden gebeuren. Sommige projecten zullen complexer zijn, maar ik wil daarin duidelijkheid, dat er een duidelijk traject is voor de komende jaren over hoe we daarmee omgaan, zodat er meer eenduidigheid, transparantie en eenvoud komt in dat tussenniveau dat vandaag in Vlaanderen te veel uit elkaar gewaaid is en te complex geworden is.

Tot slot wil ik ook een intensief begeleidingstraject starten binnen het Labo Regiovorming, opgestart in de schoot van de VVSG. Dat labo zal lokale besturen en regio's actief ondersteunen in het transitietraject. Ik onderzoek ook in welke mate verder rechtstreekse ondersteuning geboden kan worden aan de regio's.

Daar staan we nu. Adviezen ingewonnen, interessante adviezen. Ik heb een aantal elementen aangekaart. Ik wil half februari niet alleen afkloppen hoe die referentieregio's er zijn, maar ik wil ook een transitiepad, zowel naar de Vlaamse collega's als naar de verdere uitrol – hoe moet de democratische legitimatie werken. We hebben daarover hier ook al gepraat. Er zijn trouwens door een aantal collega's goede voorbeelden aangehaald die we ook meenemen, zodat lokale besturen een correcte betrokkenheid blijven hebben en de democratische legitimiteit van deze regio's gegarandeerd is. Dus half februari of ten laatste eind februari hoop ik meer nieuws te hebben.

De voorzitter: Mevrouw Partyka heeft het woord.

Katrien Partyka (CD&V): Dank u wel voor uw antwoord, minister. Eerlijk gezegd, ik moet er nog eens over nadenken, maar wat wel heel interessant is, zijn die sectorale adviezen. Kunnen we die eventueel ter inzage krijgen om mee te kunnen lezen? Het lijkt me bijzonder interessant om te weten hoe de verschillende

vakministers daar tegenover staan. Zoals u terecht zegt, zijn de lokale besturen het lijdend voorwerp in dezen. De Vlaamse overheid creëert veel structuren. De ambitie van de regio moet dus zijn om niet opnieuw bijkomende structuur te realiseren: een 'lean' overheid die niet te veel structuren opzet, maar die vooral de lokale besturen versterkt in plaats van ze uit te putten door vertegenwoordigd te moeten zijn in allerlei organen die de Vlaamse overheid opricht.

Het is de laatste tijd eigenlijk vooral de Vlaamse overheid die een dappere steen bijdraagt aan de veelheid van regio's en structuren waar de lokale besturen in verdrinken en hun kracht een beetje kwijtspelen door allerlei intermediaire actoren die ook niet democratisch verkozen zijn, maar er wel veel macht door krijgen. Het is dus een heel interessante oefening. Er is de vraag om de sectorale adviezen te kunnen inkijken, en ook de vraag hoe de communicatie naar de lokale besturen over de afbakening van de regio's verder zal verlopen. Misschien moeten we bij gelegenheid ook nog eens doorbomen over de ambitie die u in die regio wilt leggen, dat het weer geen bijkomende koterij is of nog een bijkomende structuur waarin we dapper overleggen. Op welke manier kunnen we echt die ambitie duidelijk stellen en waar wilt u precies naartoe met die regiovorming? Wat betekent dat dan voor de andere gebieden van de Vlaamse overheid? Is er een bereidheid om te gaan naar een betere stroomlijning van al die overlegorganen?

De voorzitter: De heer Ongena heeft het woord.

Tom Ongena (Open Vld): Minister, ook van mij bedankt voor uw antwoord.

De elementen uit die adviezen liggen een beetje in de lijn van de verwachtingen. Er zijn heel veel lokale, regionale en subregionale bekommernissen die nu naar boven komen. Daarom zou ik u toch willen oproepen tot waakzaamheid, minister. Als hoeder van deze hervorming moet u erover waken, zoals u zelf ook aangeeft, dat ze niet wordt uitgehold. Als u gaat ingaan op elk van die ongetwijfeld terechte bekommernissen, dan vrees ik dat we de ambitie die we met die regiovorming hadden, namelijk orde creëren in de chaos van intergemeentelijke samenwerkingsverbanden, moeilijk zullen kunnen halen. Dus dit is toch wel echt een duidelijke oproep om hoeder te blijven van deze hervorming, zodat de regiovorming op het eind van de rit – ik sluit me aan bij collega Partyka – wel degelijk een meerwaarde biedt voor het Vlaamse landschap.

Wat die harde en zachte grenzen en het probleem van de schaal betreft, denk ik dat u toch een lijn zult moeten trekken, omdat u anders niet tot een coherent geheel zult kunnen komen. Daarom mijn bijkomende vraag: bent u als minister zelf nog van plan initiatieven te nemen naar deze of gene gemeenten toe om toch nog eens rond de tafel te gaan zitten en die gemeente ervan te overtuigen in een bepaalde indeling in te stappen? Of gaat u dat nu zelf beslissen, met de Vlaamse Regering?

En dan nog een vraag richting de voorzitter: als de regering de knoop uiteindelijk doorhakt, half februari of eind februari, is het misschien geen slecht idee om meteen een gedachtewisseling te agenderen, zodat we daar dan niet nog eens naar hoeven te vragen. Het is echt wel een belangrijke hervorming, die we vanuit het parlement moeten kunnen opvolgen.

De voorzitter: Die boodschap heb ik begrepen, mijnheer Ongena. Ik denk dat dat ook wel een wijs voorstel is.

De heer De Loor heeft het woord.

Kurt De Loor (sp.a): Minister, dank u wel voor het antwoord, maar dat antwoord roept natuurlijk wel opnieuw tientallen andere vragen op. U hebt een overzicht gegeven, in grote lijnen, van de stand van zaken in verschillende provincies, maar

als er wordt afgeweken van die referentieregio's, zit er een lijn in de motieven die daar dan voor worden aangehaald? Is dat gebaseerd op objectieve redenen of eerder op gevoel? U hebt het voorbeeld aangehaald van de Vlaamse Ardennen. Ik weet dat die oefening hier bezig is en dat ze met klachten gespeeld hebben, maar ik had daarover sterk de indruk dat dat op basis van het emotionele was, op basis van het gevoel, niet direct ingegeven door objectieve motieven. Dat is één punt.

Collega Partyka heeft er al naar verwezen: die sectorale adviezen Wonen, Welzijn en Onroerend Erfgoed, kunnen we die krijgen? Het zou wel interessant zijn om te weten wat die adviezen stellen. Matchen die met de huidige referentieregio's? Komen die overeen?

Hoor ik u een kleine opening laten om toch af te stappen van die harde grenzen? Als u te veel openingen laat, dan blijft er van het oorspronkelijke verhaal van de regiovorming niet veel over. Ik heb daarover nog een bijkomende vraag. In de nota worden er al openingen gelaten, onder andere met het matroesjkamodel, dat past binnen de referentieregio's. Staat daar een limiet op? Wanneer moet dat matroesjkamodel eindigen? Als u dan nog bijkomende openingen laat, dan is het hek misschien van de dam.

Ik kijk opnieuw uit naar uw antwoord, minister.

De voorzitter: De heer Tommelein heeft het woord.

Bart Tommelein (Open Vld): Minister, ik heb goed geluisterd naar een aantal zaken. Het klopt dat we in West-Vlaanderen nogal geschrokken zijn, zeker in mijn regio, van het initiële voorstel dat op tafel lag. Voor ons was het heel snel duidelijk dat er in de regio Oostende weinig tot geen draagvlak was om te gaan samenwerken met de regio Roeselare, waar we heel veel sympathie voor hebben, maar waarmee nauwelijks contact is.

We waren het er vrij snel over eens, ook met de burgemeesters van de kernsteden in West-Vlaanderen, dat dat toch wel een zeer eigenaardige constructie was. Ook de gesprekken met de collega's uit de regio brachten veel duidelijkheid. Dan heb ik gemerkt dat er een drang was om naar een provinciaal niveau terug te keren. Maar het is mijn overtuiging, en ook die van heel wat van mijn collega's, dat we naast de provincie niet nog extra lagere instanties moeten creëren. Het niveau is er al vandaag. Er wordt vandaag al gewerkt met de vijf referentieregio's. Dat is de natuurlijkste manier om te werk te gaan.

We hebben het ook gezien met de aanduiding van de vaccinatiencentra. Op een heel spontane manier kwam de gemeente Middelkerke bij Oostende aanleunen om gezamenlijk een vaccinatiencentrum te hebben. De gemeente De Haan kwam heel spontaan bij de gemeente Bredene. Daardoor kreeg je een natuurlijke spontane regiowerking, waarin de burgemeesters naar het meest efficiënte, het meest simpele en het meest werkbaar niveau zoeken voor hun gemeenten. Dit zie je op het terrein gebeuren. Het gaat niet over theoretische discussies en over lijntjes kleuren, maar over wat het meest efficiënte is om samen te werken en om een aantal dingen samen te doen.

De voorzitter: De heer Vaneekhout heeft het woord.

Jeremie Vaneekhout (Groen): Collega's, dit blijft een boeiend debat. Je merkt in de verschillende tussenkomsten, zelfs van mensen uit dezelfde partij, andere nuances en gevoeligheden. Ik zou dat politiek kunnen uitspelen, maar het lijkt mij langs de andere kant gewoon ook boeiend in parlementair opzicht, dat we daar op die manier genuanceerd over kunnen nadenken. Ieders ervaring is anders.

Minister, u schetst in zeer bedekte termen – en ik begrijp dat ook wel – de adviezen van de gouverneurs. Ik heb ze zelf niet allemaal gezien. Maar natuurlijk zijn ook wij actief. Wij zien een aantal dingen passeren. Je merkt bij een aantal lokale besturen een grote bezorgdheid over wat hiervan de einddoelstelling is en over de onduidelijkheid daarover. Ik zou u dus willen vragen om daar de nodige aandacht voor te hebben.

Ik heb nog een aantal punctuele vragen of aanbevelingen.

Het zou inderdaad goed zijn dat we de sectorale adviezen zien. Ik ben het met u eens dat het weinig zin heeft om eraan te beginnen als van bij het begin uw collega's in de Vlaamse Regering zouden zeggen dat zij er niet in meegaan. In dat opzicht ben ik het eens met wat de vraagstellers hierover inbrengen. Ik ben daarover bezorgd, al was het maar omdat uw collega Diependaele vorige week in de commissie Wonen heeft gezegd dat er voor de sociale huisvestingsmaatschappijen volgens hem geen link meer moet zijn met de regiovorming. Als dat de teneur wordt in de Vlaamse Regering, ben ik toch bezorgd. Dan zijn wij een oefening aan het maken die dreigt een maat voor niets te worden. Ik hoop alvast niet dat u op die manier als minister van Binnenlands Bestuur de geschiedenis wilt ingaan, dat we ons een paar jaar ledig hebben gehouden met een oefening die uiteindelijk geen resultaat heeft.

Ik wil van de gelegenheid gebruikmaken om het pleidooi te ondersteunen van de beste burgemeester van Vlaanderen, met veel liefde voor al mijn collega's. Ik heb het over André Van de Vyver uit Zwijndrecht. Ik wil ten volle rekening houden met de bezorgdheden vanuit Zwijndrecht.

Ik kondig hier aan dat, wat ons betreft, het voorstel tot regiovorming nog niet voldragen is. Wij zouden toch graag, zoals collega De Loor al zei, een gedachtewisseling hebben in de diepte op het moment dat die keuzes worden gemaakt. Dit beperken tot een paar tussenkomsten van een of twee minuten bij een vraagstelling, is te weinig voor dit debat.

De voorzitter: De heer Warnez heeft het woord.

Brecht Warnez (CD&V): Eerst en vooral wil ik zeggen dat ik toch tevreden ben met het antwoord van de minister dat hij, zonder de doelstelling van een regiovorming af te breken, niet uitsluit dat er om gemotiveerde redenen toch enige flexibiliteit bestaat in de regiogrenzen. Maar je hebt inderdaad in het matroesjka-model in de nota al in flexibiliteit voorzien. Daarom denk ik dat het grotere model met sterke subregio's ook geen slecht model is. Collega Tommelein, met alle sympathie vanuit Roeselare ook voor Oostende uiteraard.

Heel concreet is de vraag: hoe gaat u exact om met die adviezen van de gouverneur, met andere woorden met de stem van de burgemeesters? Want ik begrijp dat die niet helemaal unaniem zijn en dat er in een aantal provincies een consensus over bestaat en in andere niet. Jullie zijn dus niet unaniem. Gelukkig maar, want als er alleen maar unanimiteit zou zijn, zouden we niet zoveel stappen vooruit kunnen zetten. Wat is dan wel voldoende? Hoe luid moet de stem van de burgemeesters klinken binnen een provincie om die stem ook te volgen?

De voorzitter: De heer Van den Heuvel heeft het woord.

Koen Van den Heuvel (CD&V): Ik wou nog even kort aansluiten. Ik denk dat het een heel goede discussie is waarin alle pijnpunten al naar voren zijn gekomen. Ik wil nog twee aandachtspunten formuleren. Een, de minister heeft het gezegd. We hebben dat al gehad in een vorige discussie. Toen heb ik gezegd: kijk, minister, als je het wil laten lukken, moet je wat faciliteiten kunnen toestaan. Ik ben blij te horen dat de minister dat ook overweegt, maar ik kan tegelijkertijd ook zeggen

dat dat moet worden bewaakt. Hij heeft die nuance ook gelegd want anders houden we van de regiovorming weinig over. Ik denk dat dat een delicaat evenwicht is, maar ik denk dat het de enige weg is om nu met enig enthousiasme van start te kunnen gaan. Maar houdt het ook binnen de perken want anders wordt het inderdaad een lege doos. Ik ben wel blij te horen dat u daar de juiste toon hebt gevonden.

Twee, ik denk dat het ook heel belangrijk is en het zou leuk zijn als we de sectorale verslagen van de ministers krijgen, want voor mij is die regiovorming tweezijdig. Ten eerste is er de lokale basis en de burgemeesters zijn daar een beetje overvallen in coronatijd et cetera. We lezen dat ook in de verslagen van de Antwerpse provinciegouverneur. Dat is punt een: van onderuit, via de lokale burgemeesters. Maar het succes van de regiovorming hangt ook af van uw collega's, minister. Vandaar dat ik ook uitkijk naar die sectorale adviezen van uw collega's want ik denk dat het al dan niet succesvol ondernemen van de regiovorming voor een groot deel bepaalt in welke mate Vlaanderen en de verschillende departementen onder de bevoegdheid van uw collega's zich inschrijven in die regiovorming en daar dan rekening mee houden. Het zijn niet alleen de gemeenten en de lokale besturen die daarin een verantwoordelijkheid hebben, maar evenzeer de Vlaamse overheid zelf. En daar ligt bij uw collega's ook een verantwoordelijkheid.

Kris Van Dijck (N-VA): Namens de N-VA-fractie wil ik nog heel even het woord nemen. Minister, collega's, vooreerst denk ik dat er heel veel wijze zaken gezegd zijn. Er wordt hier ook de opmerking gemaakt dat er soms wel eens breuklijnen zijn in visies binnen een partij, maar ik denk dat dat ook logisch is. Die oefening is op zich heel terecht want we willen geen bijkomende laag, maar we willen juist die administratieve verrommeling tegengaan. Dat moet als uitgangspunt altijd overeind blijven. Maar we merken hier inderdaad dat Vlaanderen zowel sociologisch, economisch als maatschappelijk heel heterogeen is.

We hebben locaties, en ik zal geen namen noemen, waar een sterk provinciaal gevoel heerst. We hebben de regio's waar steden als het ware een sterke dominante rol spelen. Het is dus zeer heterogeen.

De burgemeesters hebben hun werk gedaan, ik denk dat het merendeel van uw collega-ministers dat ook hebben gedaan. We hebben ook kennisgenomen, en dan spreek ik uit eigen ervaring, van het overleg binnen de sectoren. Ik denk onder andere aan huisvesting, vervoersregio's enzovoort. Ik denk dat we nu niet mogen versagen, dat we verder moeten werken en niet bij de pakken mogen blijven zitten. Ik kijk dan ook met belangstelling uit naar het document waar we verder op kunnen werken. Soms echter zullen meningen binnen regio's of binnen beleidsdomeinen botsen. Het lijkt me dan ook utopisch te denken dat er volledig met ieders wensen rekening zal worden gehouden. Laten we verder werken aan wat we willen, een duidelijk matroesjкамodel in Vlaanderen met regio's en subregio's, om zo verder aan de slag te gaan.

De voorzitter: Minister Somers heeft het woord.

Minister Bart Somers: Collega's, ik denk dat we een heel open en hoogstaande gedachtewisseling voeren over die regiovorming. Ik wil iedereen bedanken voor zijn insteek en engagement in dit verhaal. Ik voel dat, over grenzen van meerderheid en oppositie heen, iedereen begrijpt dat die regiovorming belangrijk is en dat we daar werk van moeten maken. We zullen verschillen van mening over hoe dat moet gebeuren, over de democratische legitimiteit daarvan enzovoort maar de noodzaak om orde op zaken te stellen in de verrommeling van structuren die in de tijd zijn gegroeid, is een gemeenschappelijk objectief.

Het belang van de oefening die we maken, mogen we niet onderschatten. Dit is echt een soort van interne Vlaamse staatshervorming die we proberen door te voeren en die absoluut noodzakelijk is. Ik probeer uit te leggen waarom.

Vanuit het perspectief van een lokaal bestuur is het waanzin om te zien hoeveel bovenlokale structuren er zijn. Daar verliest een kat haar jongen in. Ik ben 20 jaar burgemeester, ik was misschien niet de beste maar ook niet de slechtste. Ik ben daar heel erg mee bezig geweest maar ik zou niet kunnen opsommen in welke structuren de stad Mechelen allemaal zit, laat staan dat ik zou kunnen opsommen wie daarmee bezig is en wie ons daar vertegenwoordigt en dat ik zou kunnen garanderen dat mijn administratie weet wat daar allemaal gebeurt. En dat geldt voor iedereen die op lokaal vlak bezig is en daar eerlijk over is. Daar moet dan ook verandering in komen.

We hebben dat doorheen de jaren verwaarloosd. Ministers hebben beleid gevoerd en hebben vanuit hun perspectief, en alleen vanuit hun beleidsperspectief, op een verkokerde manier hun beleid uitgehold. Vaak hebben zij vanuit dat perspectief goede tussenstructuren ontwikkeld. Het is niet allemaal dwaas wat er bestaat, er zit ook een zekere logica in, maar het zorgt er wel voor dat het lokaal onbeheersbaar wordt. Mevrouw Partyka zegt dat we onze energie daarmee verliezen. Dat slurpt inderdaad zoveel energie op en werkt zo disfunctioneel dat we geen goed beleid meer kunnen voeren. We moeten daar dus iets aan veranderen. Dat is een eerste perspectief.

Het tweede perspectief is het Vlaamse perspectief. Doorheen de jaren zijn we steeds meer gaan beseffen dat die lokale besturen zeer waardevol zijn, dat zij misschien wel het beleidsdomein van morgen zijn, dat we hen eigenlijk meer in plaats van minder verantwoordelijkheden moeten geven, dat we daar eigenlijk meer in plaats van minder op moeten leunen. Als we daar goed mee willen werken, moeten we daar op een andere manier mee omgaan.

De derde dimensie is een te grote verscheidenheid aan gemeenten in ons land. Nog los van de discussie dat er te veel gemeenten zijn – dat is mijn overtuiging – en dat we moeten evolueren naar een opschaling, stellen we vast dat we met hele kleine en hele grote gemeentes zitten. Zo heeft de stad Antwerpen misschien meer ambtenaren dan 10 procent van de gemeenten inwoners heeft. In dat spanningsveld zitten we. Om daar op een goede manier mee te kunnen werken moeten gemeenten massaal fusioneren of moet er een werkbare tussenstructuur worden gemaakt die voldoende dicht bij de gemeentebesturen staat en waarin zij kunnen functioneren.

Naast het feit dat ik ervan overtuigd ben dat we naar Nederlandse of Deense schaal moeten evolueren voor gemeenten, wat we nu doen op basis van vrijwilligheid, heb ik het voorbije anderhalf jaar ondervonden dat we, zeker nu met deze crisis, kampen met een gebrek aan sterke tussenstructuren. Wanneer de regiovorming had bestaan, dan waren we tijdens deze coronacrisis slagvaardiger geweest, onder meer inzake contactopsporing. We zouden het ongetwijfeld op regionaal vlak hebben georganiseerd. We hebben nu het geluk dat we er heel snel in geslaagd zijn om die vaccinatiecentra uit de grond te stampen maar dat hadden we ook op regionale basis kunnen doen. We hadden veel meer op regionale basis kunnen doen dan we vandaag hebben gedaan. Ook wat ruimtelijke verrommeling en mobiliteit betreft, waren we met die regio's verder geraakt. We hebben die dus nodig. Dat is geen gemakkelijke oefening, maar we moeten die nu doorzetten. We hebben nu een 'once in a lifetime opportunity' om iets waar we in Vlaanderen al dertig jaar over spreken, door te zetten. Het staat ook in het regeerakkoord. Ik voel ook bij de oppositie kritische coöperatie, we moeten daar nu een succes van maken. Daarvoor zullen we moeilijke keuzes moeten maken.

We hebben adviezen gekregen van de lokale besturen die vertaald zijn in degelijke nota's van de gouverneur en daarnaast hebben we de sectorale adviezen met hun inzichten. Wanneer we die allemaal samenleggen, weten we dat we niet iedereen tevreden zullen stellen, dat is onmogelijk. Het is nu dus het moment voor de Vlaamse Regering om haar verantwoordelijkheid te nemen en die regels af te bakenen, en zich daar intern op te aligneren. Dat zal hier en daar een teleurstelling zijn voor een lokaal bestuur, dat heb ik vanaf het begin gezegd. Ik heb toen gezegd dat 70 procent van de gemeenten tevreden zal zijn en 30 procent ontevreden. Wanneer we rekening houden met alle vragen van de lokale besturen, dan zullen vele regio's te klein zijn en andere regio's te groot, zullen we sommige regio's niet kunnen vormen omdat de ene gemeente a en de andere gemeente b zegt. De argumenten die regio's geven om daarvoor te pleiten, zijn soms politiek, soms sociologisch, gaan soms over de schaal en soms over de bestaande samenwerkingsverbanden.

Maar die botsen op hun beurt ook weer met elkaar. In Oost-Vlaanderen botst dat af en toe met elkaar. Wij gaan daar nu een keuze in moeten maken. Die keuze is volgens mij een fundamentele keuze. Het afbakenen van die regio's, en dan ook heel duidelijk het vervolgtraject: wat betekent dat nu? Het gaat over een vervolgtraject naar de Vlaamse sectorale indelingen, een vervolgtraject naar hoe men gaat werken aan de democratische legitimiteit. Er is de vraag die bijvoorbeeld collega's Ongena, Vaneeckhout en Warnez regelmatig stellen: hoe gaat men in dat lokaal bestuur, waar niet iedereen in de meerderheid zit, waar niet iedereen burgemeester is, ervoor zorgen dat de genomen beslissingen in die regio gelegitimeerd zijn, dat daar een correcte interactie is die democratisch gefundeerd is? Hoe ga je de lokale structuren die ontstaan zijn, maximaal herijken op die nieuwe structuur?

Er is de vraag naar soepelheid. Is er een deur opengezet? Ik ben niet dogmatisch in heel die operatie. In alle eerlijkheid, ik heb van in het begin gezegd: of dat nu vijftien of zeventien regio's zijn, of zestien, of veertien, daar zit geen ideologie achter. Het gaat om werkbare gehelen. Laten we eerlijk zijn: als we 80 procent van de structuur zouden kunnen opkuisen en herijken op dit model, dan hebben we een revolutie gepleegd die nog nooit gebeurd is. Er zullen er een aantal blijven bestaan. Ik geef twee voorbeelden. De kustgemeenten, de specificiteit van de kustgemeenten. Gaan we die nu afschaffen, gaan we verbieden dat dat bestaat? En dan de kunststeden: moeten we dat project waarmee we ons in Europa in de markt zetten, loslaten? Ik denk het niet. Maar er zijn er wel heel veel.

Ik wil daar ook niet te soepel in zijn. Ik ga de moeilijke moeten zijn daarin, ik ga degene moeten zijn die moet duwen en tegen de ministers moet zeggen: dat zijn allemaal wel goede argumenten, en u gaat iets minder optimaal werken vanuit uw sector, maar het gaat wel optimaler worden voor het geheel. Dat gaan keuzes zijn die we moeten maken. Sommige ministers gaan tegen mij zeggen dat hun indeling optimaal is voor hun sector. Maar als iedereen zijn optimale indeling gebruikt, wordt het geheel totaal suboptimaal.

Men moet altijd het algemeen belang centraal stellen ten aanzien van het particulier belang van een sector. Het algemeen belang van de Vlaamse overheid moet centraler staan dan het particulier belang van één sector. Dat betekent dat sommigen een beetje suboptimaal gaan moeten werken om het geheel optimaal, beter te laten functioneren. Dat gaat dus een gevecht zijn. Ik zou iedereen in deze commissie willen uitnodigen om op uw beurt ook in de andere commissies ambassadeur daarvan te zijn. Dat gaat af en toe betekenen dat een minister die een bepaalde bevoegdheid heeft, gaat moeten aanvaarden, – om dit model te laten lukken – dat men zich moet ijken op die regio, ook al had hij een betere structuur kunnen bedenken, mocht hij helemaal alleen in de wereld bestaan. Anders functioneert het niet, ook in het belang van de lokale besturen.

Waar gaat die soepelheid voor mij voor een stuk in zitten? Dat gaan voor een stuk de faciliteiten van collega Van den Heuvel zijn, maar dat kan in mijn ogen ook een stuk uitdovende faciliteiten zijn. Daar kan men een tijdselement in laten meespelen. Dat zijn soms heel specifieke samenwerkingsverbanden, zoals mijn twee voorbeelden. Je gaat die daar niet in moeten wringen, dat is ook niet nodig. Maar het overgrote deel van die samenwerkingsverbanden moet daar wel in passen.

De sectorale adviezen mag u niet inzien. Ik heb die van minister Crevits op dit moment nog niet allemaal. Ik wil eerst naar de Vlaamse Regering en ze dan hier geven. Ik vind het niet meer dan correct dat mijn collega's eerst de kans krijgen, in de schoot van de Vlaamse Regering, om die adviezen te bespreken. En dan gaan die allemaal toegankelijk zijn voor iedereen en zal dat een onderdeel zijn van het debat. Ik ga vanuit de Vlaamse Regering natuurlijk ook met een voorstel naar jullie moeten komen. Maar ik wil eerst dat we dat kunnen bespreken. Dat is ook de logica. Er is één naam gevallen: collega Diependaele. Ik wil daar toch van zeggen dat die in alle eerlijkheid een van mijn grootste bondgenoten is voor dit model. We gaan misschien nog wat moeten discussiëren over de juiste afbakening. Maar wat de keuze betreft om voor een regiowerking te gaan en een sanering door te voeren: collega Diependaele is daar ook heel geëngageerd in en bereid om daaraan mee te werken vanuit zijn beleidsdomein – dat heeft hij mij trouwens al gezegd – en op een juiste manier daaraan mee te werken. Hij gaat dus niet kamperen op zijn eigen beleidsdomein, maar het bredere geheel daarin zien. Ik ken hem zo en ik weet dat hij dat op die manier wil doen.

Ik denk dat dat toch een aantal elementen zijn. Ik hoop dat ik daar een beetje een antwoord gegeven heb over hoe mijn filosofie daarin is. Ik weet dat ik daar een verantwoordelijkheid heb. Wat ik niet ga doen, ga ik heel eerlijk zeggen.

Als ik vaststel dat dat verzandt – wat nog altijd kan, hé –, omdat men niet de kracht vindt om door te duwen, dan moeten we dat niet doen. Dan moeten we de boel laten zoals het is. Dan blijft het chaotisch en dan hebben we niet de kans gegrepen die er nu is. En dan zal de druk op andere hervormingen alleen maar groter worden, want op dit moment functioneert het niet goed. Ik zou iedereen echt willen oproepen om mee te helpen en om dit niet te zien vanuit een partijpolitiek kader. Er zitten natuurlijk partijpolitieke elementen in, alsook ideologische, maar ik denk dat we hier toch een consensus zouden moeten vinden dat dit echt belangrijk is voor Vlaanderen. We moeten dat opkuisen en moeten daar een zuivere, rijpe en transparante structuur in krijgen. We kunnen dan nog discussiëren over een aantal elementen daarin, maar ik hoop dat we er hier samen voor gaan. De volgende weken zullen heel cruciaal zijn. De volgende weken zullen we zien of dit op een goede manier valt en of we die gordiaanse knoop doorgehakt krijgen, want dat is wat we moeten doen: die knoop doorhakken. Hier en daar zal er iemand wat ongelukkig zijn, maar we gaan wel een structuur krijgen waarmee we opnieuw vooruit raken.

De voorzitter: Dit was volgens mij een zeer duidelijke uitnodiging om hier vrij spoedig verder van gedachten te wisselen. Maar het reglement is wat het is en dus krijgen de drie vraagstellers nog een slotwoord.

Mevrouw Partyka heeft het woord.

Katrien Partyka (CD&V): Ik wil me gewoon aansluiten. Ik vind de suggestie van collega Ongena om hier een gedachtewisseling aan te wijden bijzonder goed. Ik denk dat we alles dan op dat moment verder kunnen uitklaren.

De voorzitter: De heer Ongena heeft het woord.

Tom Ongena (Open Vld): Ik ben in zekere zin gerustgesteld, minister, dat u een zekere souplesse gaat tonen, maar ik heb vooral onthouden dat u de moeilijke gaat

uithangen. En ik vind het goed dat u de moeilijke gaat uithangen, zowel naar een aantal lokale besturen toe – hier en daar zal dat nodig zijn om wat te forceren – als naar collega-ministers toe. Ik zal de opdracht die u mij gegeven hebt om achter minister Crevits haar veren te zitten, zeker opnemen. Met Vlaanderen – en dat hebben we zelf in de hand – moeten we het goede voorbeeld geven om de regio-vorming op die manier samen tot een succes te maken.

Kurt De Loor (sp.a): Minister, ik had nog een paar bijkomende vragen gesteld waarop geen antwoorden gekomen zijn, maar ik ga ervan uit dat we dat dan houden voor de gedachtewisseling.

Wat die gedachtewisseling betreft, ik vind dat een zeer goede suggestie, maar ik hoor dat er al volop adviezen van gouverneurs circuleren, dus het zou goed zijn, als we een gezonde en volwassen discussie willen, dat we allemaal over die informatie beschikken en dat we naast de adviezen van de gouverneurs ook de sectorale adviezen kunnen inkijken. Het is een belangrijke oefening, collega's, en het is dan ook belangrijk dat we die op een volwassen manier kunnen doorvoeren. To be continued.

De voorzitter: Minister Somers heeft het woord.

Minister Bart Somers: Ik zal ervoor zorgen dat alle adviezen, zowel die van de gouverneurs als de sectorale, bezorgd worden, maar sta me toe eerst het gesprek aan te gaan binnen de Vlaamse Regering. Nadien krijgt u dat dan, voor we het debat hier in de commissie voeren. Dan hebt u alle informatie, mijnheer De Loor.

De voorzitter: Ik denk dat iedereen daar vrede mee kan nemen.

De vragen om uitleg zijn afgehandeld, het onderwerp allesbehalve.

VRAAG OM UITLEG van Tom Ongena aan Bart Somers, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Binnenlands Bestuur, Bestuurszaken, Inburgering en Gelijke Kansen, over het project 'Gemeenten zonder gemeentehuis' – 1417 (2020-2021)

Voorzitter: de heer Kris Van Dijck

De voorzitter: De heer Ongena heeft het woord.

Tom Ongena (Open Vld): De coronacrisis, collega's, heeft voor heel veel miserie gezorgd en zorgt nog altijd voor heel veel miserie bij heel veel mensen. Maar ik probeer ook altijd te zoeken naar de eventuele positieve gevolgen van zo'n crisis en dan denk ik dat we het erover eens kunnen zijn dat een digitale versnelling daar een voorbeeld van kan zijn. Tot een jaar geleden had ik – en velen van jullie misschien ook niet – geen ervaring met Zoom- of Teamsvergaderingen; ondertussen zijn we het al gewoon of zelfs al een beetje beu. In ieder geval, het is een voorbeeld van hoe de coronacrisis de digitale versnelling mogelijk heeft gemaakt.

Dat geeft natuurlijk aan onze lokale besturen ook mogelijkheden om hun werking verder te digitaliseren.

Minister, ik stel deze vraag ook omdat in een van de laatste nummers van het VVSG-magazine Lokaal de bezorgdheid naar boven kwam van vooral kleinere besturen: zij hebben het soms moeilijk om op die digitale trein, die nu sneller gaat rijden, te geraken.

U hebt met de Vlaamse Regering een relanceprovisie van 35 miljoen euro vrijgemaakt voor het project 'Gemeenten zonder gemeentehuis', om de processen

die er vandaag zijn verregaand te digitaliseren. Minister, u had aangegeven dat u daar dit jaar mee van start zou gaan.

Kunt u al een stand van zaken geven van het project 'Gemeenten zonder gemeentehuis'? Wanneer gaat dat project starten?

Zullen de lokale besturen projecten kunnen indienen? Of is het eerder de bedoeling dat de Vlaamse overheid vooral ondersteuning biedt? Kortom, wat is het plan van aanpak met die 35 miljoen euro?

Hoe staat u tegenover de bezorgdheid van de kleinere lokale besturen, die met betrekking tot de digitale transformatie een meer coördinerende en ondersteunende rol van de Vlaamse overheid vragen? Zult u tegemoetkomen aan deze vraag?

De voorzitter: Minister Somers heeft het woord.

Minister Bart Somers: Mijnheer Ongena, het project 'Gemeente zonder gemeentehuis' is een onderdeel van het Vlaamse relanceplan. Daarmee wil ik de lokale besturen de komende jaren ondersteunen in de digitalisering van hun werking en dienstverlening. Het project zit momenteel in de opstartfase.

Als eerste stap heb ik een adviesgroep of taskforce opgericht met experts, aan wie ik heb gevraagd om op een zeer korte termijn – want we willen vooruitgaan – een visietekst en projectaanpak te adviseren. De adviesgroep bestaat uit elf experts met verschillende achtergronden en expertisedomeinen. Hun opdracht is drieledig. Eerst moeten ze een analyse maken van de 'as is' – eenvoudig gesteld: waar staan we op het vlak van de digitalisering van de lokale besturen anno 2021? Ten tweede moet er een visietekst zijn voor de toekomst, die sturend is voor het project 'Gemeente zonder gemeentehuis', die dus een vernieuwende organisatie en dienstverleningsconcepten in beeld brengt. Ten derde is er de operationalisering van het project: een slim systeem van oproepen uitdenken dat maximaal bijdraagt aan versnelde digitalisering en innovatie van de gemeentelijke dienstverlening. Deze adviesgroep kwam een eerste keer samen vorige week donderdag, samen met minister-president Jambon en mezelf. Het is de bedoeling dat de adviesgroep op een periode van twee tot maximaal drie maanden zijn advies oplevert.

Zullen er projecten ingediend kunnen worden door de lokale besturen? Het grootste deel van de middelen die voor dit relanceproject worden vrijgemaakt, 35 miljoen euro, zal naar de uitvoering van projecten in de lokale besturen gaan. Dit zal gebeuren op basis van een systeem van projectoproepen waarop lokale besturen projecten kunnen indienen. Zoals gesteld, is het aan de adviesgroep om hiervoor de komende periode een kader uit te denken. Het is een kader dat onder meer inspeelt op of rekening houdt met de variatie in maturiteit tussen de lokale besturen op het vlak van de digitalisering, zodat zoveel mogelijk lokale besturen kunnen deelnemen en stappen vooruit zetten; een kader dat aanzet tot samenwerking en kennisdeling tussen lokale besturen bij de uitrol van projecten; een kader dat criteria definieert voor de selectie en prioritering van projecten.

Mochten we een regiowerking hebben zoals we die in ons hoofd hebben, zou dat niveau een uitstekend niveau zijn om in samenwerkingsverbanden de digitalisering vorm te geven. We missen dat vandaag. Het zou ook de vraag van de kleine besturen niet opwekken, die om hulp vragen omdat ze niet kunnen volgen. Je zou spontaan in die regiowerking een sterkere ondersteuning hebben van de lokale besturen. We moeten opletten dat we niet in een Vlaanderen terechtkomen met het tempo van de traagste. We moeten op het tempo van de snelste proberen te functioneren en zoeken hoe we de trage op dat niveau kunnen krijgen. Regio-vorming zou daarvoor ideaal zijn. Nu vangen we dat op met een kader dat samenwerking en kennisdeling bevordert.

Het is mijn ambitie om nog dit voorjaar de eerste oproepen te lanceren en de eerste projectsubsidies toe te kennen. Wij gaan dus niet blijven wachten.

Naast de oproepen wil ik binnen het Agentschap Binnenlands Bestuur (ABB) ook een nieuw projectteam oprichten dat hands-on begeleiding en ondersteuning biedt aan de lokale besturen bij de uitrol van projecten en dat onder meer ook actief barrières die digitalisering in de weg staan identificeert en oplost, bijvoorbeeld in de regelgeving.

Ook hier zal een kleiner deel van het budget worden ingezet. Als je wilt digitaliseren, stoot je heel vaak op hindernissen. We willen die goed in beeld brengen en wegwerken. En daarvoor komt er een nieuw projectteam.

Uw derde vraag: hoe staat u tegenover het feit dat men vanuit de lokale besturen een meer coördinerende en ondersteunende rol van de Vlaamse overheid vraagt? Het is inderdaad belangrijk dat de Vlaamse overheid op een eendrachtige en afgestemde manier de digitalisering van de lokale besturen ondersteunt en faciliteert. Dat is voor mij een kwaliteitscriterium voor het project 'Gemeente zonder Gemeentehuis'. Er zijn daarbij verschillende elementen om die afstemming te bewaken. Ik zal in dit project bijvoorbeeld maximaal luisteren naar de lokale besturen. Onder meer de Vereniging van Vlaamse Steden en Gemeenten (VVSG), de Vlaamse ICT-Organisatie (V-ICT-OR) en Exello.net worden daartoe uitgenodigd om het project mee te adviseren vanuit een werkgroep.

Ik zal in de uitvoering van dit project ook afstemmen met de minister-president die vanuit zijn bevoegdheden ook ondersteuning biedt aan de lokale besturen in hun digitaliseringproces en de Vlaamse regeringsagenda inzake digitalisering coördineert.

Het bewijs van onze afstemming is alvast dat de adviesgroep waarnaar ik daarnet verwees, ook dienst zal doen als adviesgroep voor het relanceproject 'digitale bouwstenen' van de minister-president. Dat is een en dezelfde adviesgroep.

De focus van de diensten van de minister-president ligt daarbij op de ontwikkeling van zogenaamde digitale bouwstenen die multi-inzetbaar zijn in de lokale besturen. Denk bijvoorbeeld aan het Vlaamse platform 'Mijn Burgerprofiel'.

Tot slot is het mijn intentie om in het project ook interbestuurlijke processen, processen waarin zowel Vlaamse overheden als lokale besturen een rol hebben, mee in beschouwing te nemen en ook binnen die processen bij te dragen aan een meer performante en een geïntegreerde digitale aanpak, zodat we vanuit de Vlaamse overheidsinstanties op een uniforme en afgestemde manier gedigitaliseerde interbestuurlijke processen opzetten.

Tot daar, mijnheer Ongena, de stand van zaken van waar we staan en het antwoord op de vragen die u hebt gesteld.

De voorzitter: De heer Ongena heeft het woord.

Tom Ongena (Open Vld): Dank u wel, minister, voor uw omstandige antwoord. Het is duidelijk dat het project van 35 miljoen euro vorm begint te krijgen. Het is goed dat er zo'n adviesgroep is opgericht. Ik noteer ook dat die nog bezig is om een en ander te finetunen en om te bepalen hoe die 35 miljoen euro wordt besteed. Dat geeft een betere kans om toch ook nog een suggestie mee te geven. Veel van die nieuwe zaken hoeven niet noodzakelijk heel veel geld te kosten, ook niet voor kleinere gemeenten. Ik heb daarnet in mijn inleiding gezegd dat we allemaal gewoon zijn om via Zoom of Teams te werken. Ik denk dat het in een gemeente bijvoorbeeld mogelijk moet zijn om te zeggen: 'Kijk, in plaats van dat je langskomt

en een gesprek hebt met een ambtenaar Ruimtelijke Ordening, organiseer je een videoafspraak.' Maak dat bijvoorbeeld al mogelijk.

Het zijn soms kleine ingrepen die niet veel geld hoeven te kosten. Het is gewoon een kwestie van dat organisatorisch in orde te brengen. Dat zijn misschien goede voorbeelden die vandaag al bestaan of die men vandaag al kan bedenken. Je kunt die misschien in een eerste fase ook al eens bij elkaar brengen en al gewoon eens kenbaar maken aan veel lokale besturen. Het is goed om met projectoproepen te werken. Daar gaan ongetwijfeld grotere, grootschaligere en meer vernieuwende zaken uitkomen, maar misschien moet je ook al eens naar die quick wins kijken en kijken of er daar al mogelijkheden zijn om op korte termijn al mee te geven aan de verschillende lokale besturen. Op die manier kunnen we al tegemoetkomen aan de vrees van sommige kleinere besturen dat ze opnieuw naast de boot gaan vallen. En dat is natuurlijk niet de bedoeling.

De voorzitter: De heer Brouns heeft het woord.

Jo Brouns (CD&V): Ik ben absoluut een believer van een doorgedreven digitalisering en dienstverlening. Ik denk dat er vandaag een heel spectrum is van digitaal online aanbod bij de lokale besturen, van klein tot groot. Ik heb enkele jaren geleden de fusiegemeente Molenwaard in Nederland bezocht, dat is effectief de eerste gemeente zonder gemeentehuis. Dat is een fusiegemeente van drie gemeenten in Nederland die effectief naar aanleiding van een fusie ervoor hebben gekozen om geen nieuw gemeentehuis te bouwen. Ze hadden die plannen, maar dat kostte toen 15 miljoen euro en in plaats van die te stoppen in bakstenen hebben ze geïnvesteerd in een weliswaar duur contract, maar een contract met een grote speler, en hebben ze in de bestaande structuur van de drie gemeenten de nieuwe dienstverlening volledig online uitgerold.

Mijn vraag is: zult u bekijken welke inzichten uit de evaluatie van dit soort projecten – dat toch wel het ultieme voorbeeld is, ze hebben inderdaad geen gemeentehuis meer – u eventueel kunt meenemen? Ten tweede lijkt dit me ook een instrument om mee te nemen als een extra stimulans voor steden en gemeenten in het kader van vrijwillige fusies en regiovorming. Deelt u die mening?

De voorzitter: Mevrouw Sminate heeft het woord.

Nadia Sminate (N-VA): Dank u, collega, om deze vraag in te dienen, want als we één positief effect van deze crisis hebben gezien, is het wel de versnelling van heel veel van die digitale processen. Ik denk ook dat heel veel lokale besturen de wens hebben om die weg verder te bewandelen, maar niet altijd de knowhow hebben om dat te doen. Dus ik steun, minister, ook deze projectoproep, op voorwaarde natuurlijk dat een van de criteria is dat tijdens het ontwikkelen van deze processen de kwetsbare groepen, zoals ouderen, natuurlijk niet vergeten worden, dat daar heel veel aandacht voor zou zijn.

Ten tweede vind ik het heel belangrijk dat de nieuwe inzichten die dan worden gecreëerd, een bredere reikwijdte hebben dan enkel die van de desbetreffende gemeente die op de projectoproep is ingegaan. Vandaar mijn bijkomende vraag: hoe zal de projectoproep worden aangewend om bepaalde goede praktijken breed bekend te maken?

De voorzitter: De heer Warnez heeft het woord.

Brecht Warnez (CD&V): Minister, ik denk dat het project 'Gemeenten zonder gemeentehuis' het positieve uit de coronacrisis haalt: de gemeenten die nu positieve stappen zetten op het vlak van digitalisering. Met dit project houdt u die versnelling aan. Tegelijkertijd is het echter ook belangrijk dat we iedereen mee hebben, collega Sminate wees er al op. De komende jaren wordt de digitale

geletterdheid nog belangrijker. U had het over de scope van het project, namelijk kennis delen, gemeenten laten samenwerken en verder vooruit laten gaan. Zitten er binnen die scope ook projectmiddelen voor de digitale geletterdheid of gaat dit echt richting gemeentehuis?

De voorzitter: Minister Somers heeft het woord.

Minister Bart Somers: Dank voor de vele goede interventies en suggesties. Dit is een project waar we allemaal enthousiast van kunnen worden en waar we eigenlijk allemaal achter staan. Dit is op zich geen echt ideologisch debat. Het is het debat van hoe we de overheid efficiënt kunnen organiseren. Er zijn heel wat goede suggesties gedaan. Eerst en vooral is er de suggestie van de heer Ongena over de 'quick wins'. Dat is iets wat we zeker moeten meenemen. Dat zijn die kleine dingen die men kan doen op een gemeentehuis die een verschil kunnen maken.

Maar dit project gaat natuurlijk veel verder. De bedoeling van dit project is niet enkel digitaal contact te laten hebben, maar dit is daadwerkelijk de ICT-processen dusdanig herdenken dat veel van de zaken geautomatiseerd kunnen worden. Ik heb in mijn eigen stadhuis gezien hoe we met verschillende processen hebben kunnen automatiseren, waardoor er geen handeling meer bij komt van ambtenaren, die je dan op andere dingen kunt inzetten en waardoor je ook een besparing kunt realiseren. Ik denk dat dat de grote uitdaging is.

En dan kom ik bij collega's Sminate en Warnez. Bij de projecten die we gaan selecteren, is de uitrolbaarheid ook belangrijk. Ik ben niet zo zeer geïnteresseerd in de gadgetachtige dingen. Ik vertel vaak het verhaal van ambtenaren in mijn stadhuis die heel enthousiast een tool hadden ontwikkeld waarmee je op afstand kon zien hoeveel plaatsen er vrij waren in de ondergrondse parkings. Dat betekende minder verplaatsingen. Ik was er ook ongelooflijk enthousiast over, ik plaatste de app onmiddellijk op mijn gsm.

Na een paar maanden vroeg ik hoeveel mensen die app gebruikten. Dat bleken er 110 te zijn waarvan er 80 op het stadhuis werkten. De maatschappelijke impact was dus zero. Dat had veel geld gekost maar er bestond onvoldoende draagvlak voor. We moeten altijd denken aan zaken die effectief een verschil maken en die ook uitrolbaar zijn in andere gemeenten. Het heeft dus bijvoorbeeld weinig zin om iets maken op maat van de gemeente Sint-Katelijne-Waver dat op geen enkele manier uitrolbaar is in andere gemeenten. We moeten daar zeker rekening mee houden.

Mijnheer Brouns, het is evident dat wij getriggerd zijn door Molenlanden. Dat heeft eigenlijk de naam van dit project gemaakt. In plaats van een nieuw stadhuis te bouwen voor 15 miljoen euro, besliste men daar om thuis te werken, in coworking places, in de bibliotheek, in de sporthal enzovoort. Op die manier zit men dicht bij de mensen, gebeurt alles digitaal. Desnoods gaat men dingen bij de mensen aan huis afgeven. De dienstverlening is er beter en goedkoper. Eigenlijk is dat iets waar men moet over durven na te denken. Ik ben daar nog altijd door getriggerd.

Vandaag is het de overheid die bepaalt wanneer de burgers naar de gemeente moeten komen. We moeten dat omdraaien. Het is de burger die zegt wanneer hij naar het gemeentehuis wil komen. Als hij niet wil komen, moet het automatisch, digitaal kunnen. Als de burger geen tijd of zin heeft, of nood heeft aan een afspraak, dan moet het op een digitale manier kunnen. Voor mensen die laaggeletterd zijn en die ondersteuning nodig hebben omdat ze een aantal drempels moeten overwinnen, kan dan meer tijd worden vrijgemaakt wanneer ze naar de gemeente komen. Dat moet dan zelfs niet per se op het gemeentehuis. Ik weet niet hoe ze dat doen in Molenlanden, op café, in de bibliotheek, of thuis aan de koffietafel? Dat is de ultieme droom. We hebben nog heel veel werk om daar te geraken maar we

moeten daarin stappen vooruit zetten. Mevrouw Sminate heeft er ook op gewezen dat dit het moment is om die winst te pakken.

E-inclusief zit hier niet in, daar zijn andere middelen voor. Het gaat over 35 miljoen euro. U weet dat we geld geven aan het ondersteunen van digitale skills en via het systeem van de UitPAS mensen toegang geven tot de digitale wereld. Dat gebeurt niet met deze middelen maar met andere middelen. Hier zijn we echt aan het digitaliseren.

Mijnheer Brouns, ik zal zeker rekening houden met de suggestie dat dit project kan bijdragen tot de regiovorming. Regionale samenwerking inzake ICT lijkt me heel logisch. Wij vinden heel moeilijk goed ICT-personeel. Ik denk dat men in Kortrijk op dat niveau aan dat ICT-platform werkt. Ik kan liplezen en ik zie dat u zegt dat het in Limburg ook bestaat. Volgens mij is het belangrijk in die richting te werken maar moet het ook worden gebruikt om fusies te bevorderen. Ik ben een enthousiast voorstander van alles wat kan helpen om gemeenten te overtuigen om de stap naar schaalvergroting te zetten. Wanneer de suggestie dan ook nog uit christendemocratische middens komt, zijn we daar nog enthousiaster over. We zullen dan ook zeker nadenken over dat aspect.

Het belangrijkste blijft echter de vraag hoe we de dienstverlening kunnen vereenvoudigen, hoe we een efficiëntere overheid kunnen krijgen, hoe we meer kunnen doen voor minder geld. Dat is vooral de bedoeling. Collega Ongena, ik denk dat het niet dwaas is om een aantal experts op korte termijn een goede visie te laten uitwerken. We lopen vaak verloren in die digitaliseringswereld, het lijkt me dan ook goed dat zij ons wat bij de les houden.

De voorzitter: De heer Ongena heeft het woord.

Tom Ongena (Open Vld): Minister, ik sluit me volledig aan bij uw bezorgdheid over de uitrolbaarheid en de toepasbaarheid. Ik heb alle vertrouwen in die experts maar ik heb ook vertrouwen in uw ervaring als lokaal bestuurder. We moeten ervoor zorgen dat we op het terrein iets kunnen doen met wat er uit de koker van die mensen komt. Ik herinner me het voorbeeld van de digitale handtekening. Steden zijn daarmee begonnen en intussen zijn heel wat gemeenten ook op die kar gesprongen. Het is een goede manier om te werken met wegbereiders waar de kleinere gemeenten mee van kunnen profiteren. Het is cruciaal dat u de uitrolbaarheid goed in de gaten houdt bij het vormgeven van dit project en dat er geen geld wordt gegeven aan zaken die misschien theoretisch wel interessant zijn maar die op het terrein niets veranderen.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Brecht Warnez aan Bart Somers, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Binnenlands Bestuur, Bestuurszaken, Inburgering en Gelijke Kansen, over het inzetten van vrijwilligers bij de lokale vaccinatie – 1445 (2020-2021)

Voorzitter: de heer Kris Van Dijck

De voorzitter: De heer Warnez heeft het woord.

Brecht Warnez (CD&V): Straks zullen we in 94 vaccinatiecentra in Vlaanderen massaal vaccineren. We zijn daarbij afhankelijk van de vaccins, maar ook van de vele handen die nodig zijn om dit werk te verrichten. Meer dan ooit zullen de lokale besturen een beroep doen op vrijwilligers. De minister gaf reeds aan dat heel wat vrijwilligers zich al aandienen bij de vaccinatiecentra.

De lokale besturen zullen niet alleen in de vaccinatiecentra een beroep doen op vrijwilligers, ook daarbuiten zullen zij cruciaal zijn. We denken daarbij aan het vervoer tussen de woonplaats van een minder mobiele burger naar het vaccinatiecentrum. Heel wat mensen zullen straks met hun privéwagens vrijwillig hun buur of iemand anders naar het vaccinatiecentrum willen brengen. Ook steden en gemeenten zijn nu bezig met vrijwilligers te zoeken om het lokaal vervoer te organiseren. We zullen hen broodnodig hebben. Als we de vaccinatiegraad zo hoog mogelijk willen, moeten we iedereen tot bij de vaccinatiecentra krijgen.

Net als in de eerste golf zullen opnieuw heel wat burgers zich dus inzetten uit solidariteit voor burens en kwetsbaren. Toen werd de gratis vrijwilligersverzekering bij het Vlaams Steunpunt Vrijwilligerswerk (VSVW) uitgebreid naar alle burgers. Vrijwilligers zorgen voor anderen maar het is belangrijk dat wij ook voor hen zorgen. Daarom enkele vragen.

Voor welke taken zal men in en rond de vaccinatiecentra een beroep doen op vrijwilligers? Hoe ondersteunt Vlaanderen de lokale besturen en de eerstelijnszones in hun zoektocht naar vrijwilligers?

Zullen de onkosten van vrijwilligers die in vaccinatiecentra aan de slag gaan, vergoed worden via een vrijwilligersvergoeding?

Zullen vrijwilligers die straks met hun privéwagens iemand tot bij een vaccinatiecentrum brengen, opnieuw verzekerd worden door een Vlaamse collectieve verzekering?

De voorzitter: Minister Somers heeft het woord.

Minister Bart Somers: Dank u wel, mijnheer Warnez, voor uw vraag. Een vraag die begrijpelijkerwijze van u komt, want u bent eigenlijk de vader van de vrijwilligersverzekering in de eerste golf. Dat was uw idee, dat u toen gelanceerd hebt, om die mensen te verzekeren. We hebben toen op basis van uw idee dat ook uitgerold. Ik wil graag erkennen dat u daar de geestelijke vader van bent en dan is het normaal dat u voortgaat op dat mooie succes, een positief succes en een mooie bijdrage tot het beleid.

We hebben 95 vaccinatiecentra, er is er eentje bijgekomen, in Brabant-Zuid. Eerst was daar het idee om met z'n allen naar de Brabantthal te gaan, maar men heeft het toch opgesplitst. We zitten dus met 95 vaccinatiecentra.

Er zijn ongelooflijk veel mensen die vrijwilliger willen zijn. Dat is in deze moeilijke tijden, waar er heel veel somberheid hangt, ongelooflijk verheugend. Duizenden mensen hebben zich al opgegeven, bij lokale besturen vaak honderden. Bij 'Help de helpers' denk ik dat we al aan de tienduizend zitten; de laatste keer dat ik het van collega Beke gehoord heb, was het meer dan achtduizend, en dat is al een tijdje geleden. Het is toch wel ongelooflijk hoeveel solidariteit en bereidheid er is om mee te werken aan de oplossing. Daar moeten we ons ook aan warmen in deze moeilijke tijden, dat die wil van de mensen om mee te werken echt aanwezig is, overal, overal. Mensen melden zich bij lokale besturen, bij de eerstelijnszones en bij de vaccinatiecentra.

U weet dat er een website helpdehelpers.be bestaat. Die is opgericht tijdens de eerste golf om vrijwilligers in contact te brengen met welzijnsverenigingen, zorgvoorzieningen, lokale besturen, om met vrijwilligers de maatschappelijke noden die er toen waren, op te vangen. Die is nu omgevormd tot een platform waar mensen zich ook kunnen melden om in een vaccinatiecentrum in de buurt te werken. Via een persoonlijke profielpagina kunnen personen hun persoonsgegevens, opleiding, voorkeuren en beschikbaarheid ingeven en beheren. Personen die nu al een profiel hebben bij helpdehelpers.be zullen een bericht krijgen om hun profiel

aan te passen en zich eventueel kandidaat te stellen om te helpen in een vaccinatiecentrum. Dat is wat we gedaan hebben. Verschillende profielen kunnen zich aanmelden: medisch geschoolde profielen, administratieve profielen, profielen voor onthaal en toezicht, stewards, en ook profielen voor logistieke ondersteuning.

Zullen hun onkosten vergoed worden? Ja, dat kan. De middelen zijn daarvoor voorzien. De vergoeding zal worden uitbetaald door de entiteit waarmee de vrijwilliger een overeenkomst sluit. Voor de niet-medische vrijwilligers zal dit hoofdzakelijk gebeuren door lokale besturen. Dit maakt deel uit van de compensatie die lokale besturen ontvangen via de subsidies die de Vlaamse Regering vorige vrijdag goedgekeurd heeft voor de praktische organisatie van vaccinatiecentra.

Uit het feit dat ik geen vragen gekregen heb over de omvang van die vergoeding, leid ik voorzichtig af dat die relatief goed gevallen is bij de lokale besturen en dat het Belfortprincipe hier op een correcte manier is toegepast. Het gaat om 200 miljoen euro. Ik heb van verschillende burgemeesters gehoord dat ze er zeker mee gaan toekomen of dat het wel gaat lukken. Over het algemeen heb ik tot nu toe nog niemand gehoord die tegenspreekt dat we een eerlijke inspanning hebben gedaan om het Belfortprincipe te respecteren. De vrijwilligersvergoeding zit daarin.

Maar nogmaals, het is het lokale niveau dat daarover beslist. Sommigen zeggen: 'Zou je dat nu wel doen?', omdat er ook vrijwilligers zijn die geen vergoeding willen, die dat echt uit een eerlijk engagement doen en die die vergoeding niet nodig hebben. Daar heb ik heel veel respect voor, maar ik heb evenzeer respect voor mensen die zeggen: 'Kijk, ik kom hier ettelijke uren werken, een kleine vergoeding helpt mij toch wel om me gemotiveerd te houden.' Dat kan ik ook goed begrijpen.

Voor de medische vrijwilligers wordt alles in detail uitgewerkt door collega Beke. Daar is collega Beke mee bezig, omdat dat natuurlijk een specifieke groep is, die medische vrijwilligers.

Zullen vrijwilligers die straks iemand met hun privéwagen tot bij een vaccinatiecentrum brengen, opnieuw verzekerd worden via een Vlaamse collectieve verzekering, zoals tijdens de eerste golf? We hebben dat toen gedaan, omdat er geen entiteit was die een vrijwilligersverzekering kon afsluiten. Dat ging toen om vrijwilligers die op alle mogelijke manieren werkten en toen hebben we geopteerd voor een collectieve verzekering. Nu is de situatie helemaal anders. We hebben uw idee echt grondig opnieuw bekeken, maar nu zijn het de lokale besturen en de vaccinatiecentra die het beheer en de regie van de vrijwilligers op zich nemen.

De inzet van vrijwilligers moet nu passen in de ruimere hr-strategie voor de organisatie van het vaccinatiecentrum. Dat gebeurt decentraal, binnen de vaccinatiecentra. Het is dus op dat niveau dat het beheer in handen moet worden genomen. Lokale besturen weten hoe ze hiermee aan de slag moeten gaan en ik heb er het volste vertrouwen in dat ze dit goed zullen doen. We hebben daar in onze webinars trouwens ook aandacht voor. We zeggen tegen onze lokale besturen: "Sluit voor uw vrijwilligers zo'n verzekering af. Dat kunnen jullie als lokaal bestuur." Veel lokale besturen hebben al zulke verzekeringen en kunnen die extra vrijwilligers heel gemakkelijk in hun bestaande polissen inpassen. Wij vragen daarom aan de lokale besturen om dat te doen via die vrijwilligersverzekeringen die lokaal worden uitgerold.

Ook hier bekijkt collega Beke in welke mate daarbovenop een Vlaamse ondersteuning moet worden uitgewerkt voor het medisch personeel. Dat is een specifieke situatie, waarbij beroepsaansprakelijkheid een heel belangrijk element vormt. Dat begrijpt u. Dat is een specifieke situatie.

De voorzitter: De heer Warnez heeft het woord.

Brecht Warnez (CD&V): Minister, u weet dat vrijwilligers mij nauw aan het hart liggen. Daarom wilde ik het zeker nog eens naar voren brengen. Ik ben u ook dankbaar om tijdens de eerste golf in te gaan op mijn idee; heel veel mensen hebben er gebruik van gemaakt.

Ik wilde die mogelijkheid nog eens naar voren brengen. U brengt het nu terug naar de lokale besturen: zij moeten het bekijken. De vraag is dan – maar misschien moeten we dat per eerstelijnszone bekijken – hoe we een collectieve verzekering mogelijk kunnen maken zonder al te veel paperassen en administratie. Maar het is zeker iets wat we lokaal moeten bekijken.

Ik ben ook blij te horen dat er meer dan tienduizend vrijwilligers zouden zijn bij 'Help de helpers', want dat zou betekenen dat er heel wat handen aanwezig zijn. Hebt u zicht op het aantal benodigde handen om de hele operatie tot een goed einde te brengen?

De voorzitter: De heer Van Miert heeft het woord.

Paul Van Miert (N-VA): Minister, dank u wel voor uw antwoord.

U haalde het al aan: als we ooit op deze tijd terugkijken, dan zal het vrijwilligerswerk dat zich massaal heeft gemanifesteerd, als een van de weinige mooie en positieve zaken van deze crisis overblijven.

Mijnheer Warnez, die vraag naar een verzekering is een heel goed initiatief. We zullen dat in elk geval lokaal bekijken, hoe we de mensen kunnen verzekeren die zich, straks, wanneer het druk zal worden in onze vaccinatiecentra, waarschijnlijk dagelijks zullen aanbieden om te helpen. Hier wordt het al uitgerold.

Ik heb net als de minister enig voorbehoud als het gaat om vergoedingen. We moeten daar heel voorzichtig mee zijn. De minister gaf ook al aan dat heel veel mensen zich aandienen. Bij ons hadden binnen enkele dagen, voor de 160.000 mensen die we moeten vaccineren, al meer dan 750 mensen zich aangediend. We moeten heel zorgvuldig met dat geld omgaan. Het mag, denk ik, niet de bedoeling zijn om die mensen te vergoeden voor de uren die zij zullen presteren in de diverse vaccinatiecentra. Ze vragen daar zelf ook niet om.

Ik had dezelfde vraag als de heer Warnez. Hebben wij eigenlijk een idee hoeveel mensen wij zullen moeten inzetten per 100.000 of per 10.000 mensen die zich zullen aanbieden? Wij proberen het wat te gidsen. Het is heel moeilijk om tegen iemand die zich aanbidet te zeggen: 'Mijnheer of mevrouw, wij hebben u niet nodig.' Minister, hebben wij er een idee van tegen welke mensen wij misschien toch neen zullen moeten zeggen? We kunnen niet elk uur van ploeg wisselen.

De voorzitter: De heer Brouns heeft het woord.

Jo Brouns (CD&V): De inzet van vrijwilligers zal inderdaad uitermate cruciaal zijn om die grote operatie tot een succes te maken. Het is goed dat er drempels worden ingebouwd, omdat het nodig is dat al diegenen die in vaccinatiecentrum gaan werken, bij voorbaat gevaccineerd zullen worden. Ik begreep dat achttien uur per week naar voren is geschoven als het aantal uren dat vrijwilligers moeten presteren. Daarop kregen wij de reactie dat dat vrij veel is. Zit er nog speling op die drempel? Kan men daar lokaal een andere invulling aan geven?

De voorzitter: De heer Tommelein heeft het woord.

Bart Tommelein (Open Vld): Vrijwilligers hebben de voorbije maanden inderdaad een belangrijke rol gespeeld: in crowdcontrol, in winkelstraten, op alle mogelijke manieren. Ze zullen dat blijven doen. Wij zien ook massaal veel vrijwilligers

die zich aanmelden voor de vaccinatiecentra. Dat was al het geval voor de triagecentra en de woonzorgcentra. Het wordt natuurlijk een hele uitdaging om die vaccinatiecentra zeven op zeven open te houden. In het begin zijn er altijd vrij veel sterke motivatoren. Naarmate de vaccinatie zal vorderen, zal dat misschien wat lastiger worden. We gaan dus heel veel vrijwilligers nodig hebben. Ik volg collega Warnez volledig: de vrijwilligers moeten correct en gratis verzekerd worden. Als dat op het Vlaamse niveau zou zijn, is dat meegenomen. Maar sowieso zullen wij dat op het lokale niveau doen, zoals wij dat ook in de voorbije maanden hebben gedaan voor onze vrijwilligers.

Minister, hoeveel vrijwilligers zullen er in totaal nodig zijn, als we dat uitrekenen? Als we dan toch eventueel te weinig vrijwilligers zouden hebben, welke oplossingen zijn er dan?

De voorzitter: De heer De Loor heeft het woord.

Kurt De Loor (sp.a): Collega's, ik beloof dat ik de vraag die nu net al drie keer is gesteld, niet meer zal herhalen.

Minister, ik vind het goed dat zeer veel vrijwilligers zich al hebben aangemeld. Het is een van de positieve zaken die we van deze coronapandemie kunnen onthouden. Zij zijn gemotiveerd. Zoals collega Tommelein zei, is het zaak hen gemotiveerd te houden. De vaccinatie zal een werk van lange adem zijn.

Ik had een vraag over het aantal uren, maar ze is al gesteld door collega Brouns. Ik ga die vraag dus niet herhalen.

De voorzitter: De heer Van den Heuvel heeft het woord.

Koen Van den Heuvel (CD&V): Ik heb nog een paar vragen. Eerst en vooral wil ik de minister danken voor de beslissing van vorige vrijdag. Ik denk dat we allemaal heel erg tevreden zijn over het Belfortprincipe, dat dat 100 procent wordt nageleefd en dat we per vaccinatiecentrum toch wel een mooie enveloppe hebben gekregen. Eerlijk gezegd was ik nogal gerustgesteld toen ik zag dat vorige week in de belangrijkste stad van mijn regio de burgemeester snel de koe bij de horens vatte en het heel professioneel aanpakte, en ook toen ik de belofte van het Belfortprincipe hoorde door de minister van Binnenlands Bestuur. Toen ik die twee samenbracht, ging ik ervan uit dat we dus een gevulde enveloppe gingen krijgen en dat is ook gebeurd. Minister, dank u wel, want daar geniet uiteindelijk heel Vlaanderen van.

Ik heb ook nog de bekommernis die collega Brouns daarnet al heeft geuit. Ik begrijp het wel. We hebben hier in Puurs ondertussen voor 50.000 mensen meer dan 800 vrijwilligers op een paar dagen tijd. Die doen allemaal hun best, maar je moet dat toch een beetje managen. Dan is het belangrijk dat ze, een, toch een beetje een minimale opleiding hebben en twee, dat ze ook voldoende aan bod komen. Ik denk niet dat het een goed management is dat iedereen daar een paar uurtjes komt. Achttien uur per week vind ik ook relatief veel. Ik denk dat we daar misschien nog wat vrijheid aan het lokale bestuur moeten geven. Verder is er ook nog de vergoeding. Daar woedt in veel vaccinatiecentra de discussie omdat de meesten dat niet hoeven, maar sommigen misschien wel, als motivator. Daar is het misschien goed dat Vlaanderen een aantal handvatten geeft net zoals voor de vaccinatie, want ik hoor dat sommigen zeggen dat elke vrijwilliger gevaccineerd kan worden. Ook daar is het natuurlijk moeilijk om dat bij iedereen te doen als er honderden zijn. Misschien kan Vlaanderen daar handvatten bieden met een beetje respect voor de lokale autonomie.

De voorzitter: Minister Somers heeft het woord.

Minister Bart Somers: Dank u wel, collega's, voor de betrokkenheid bij het thema van de vrijwilligers. Misschien eerst en vooral over het minimum aantal uren. We hebben dat vandaag nog in de kern afgesproken en we gaan dat in de regering formaliseren. Tot nu toe was er gecommuniceerd dat er minimum achttien uur gerealiseerd moest worden per week om als vrijwilliger in aanmerking te komen. We gaan daarvan afstappen. We hebben daar zelf opnieuw over nagedacht en de regel zal zijn dat er geen minimum wordt bepaald. We laten dat over aan de wijsheid van de lokale besturen, mijnheer Van den Heuvel, en we willen de lokale autonomie laten spelen. Maar we zeggen er wel heel uitdrukkelijk bij dat je als lokaal bestuur of binnen het vaccinatiecentrum of de eerstelijnszone wel eens goed moet nadenken of je zelf geen minimum bepaalt. Want je mag een minimum bepalen omdat je als vrijwilliger dan wordt gevaccineerd. Je moet ook opletten dat mensen niet zeggen: ik ga vrijwilliger worden voor een uur om mijn vaccin te krijgen. Dat is geen gezonde situatie.

Ik denk dat je zelf eens in eer en geweten moet nadenken wat een juist aantal minimumuren is dat je van iemand verwacht om te presteren. Dat zal van regio tot regio en van lokale situatie tot lokale situatie verschillend zijn. Ik kan me inbeelden dat je zegt: 'Iemand die zich engageert om hier twee maanden lang vier uur per week of een halve dag te komen werken, is voor mij een heel waardevolle vrijwilliger.' Het zal ook toelaten om het emotionele engagement te scheiden van het duurzame engagement, als je begrijpt wat ik wil zeggen. Er zijn mensen die ook op een impulsieve manier graag iets bijdragen, maar als ze dan verder kijken, kunnen ze praktisch niet vanwege hun agenda en dergelijke meer. Of hun engagement is langdurig. Maar ik denk dat je daar zelf in de eerstelijnszorg eens moet kijken hoeveel mensen zich aandienen, wat je nodig hebt enzovoort.

Dat is dus heel duidelijk: lokale autonomie. Je bepaalt zelf het minimumaantal, maar je houdt er rekening mee dat het minimumaantal in correlatie staat met het feit dat je ingeënt wordt. En je houdt ook rekening met de organisatiemoeilijkheden die het met zich meebrengt om mensen maar twee of drie uur te laten meedraaien, zoals daarstraks ook werd gezegd. Om het goed te laten functioneren moet je daar een minimum aantal uren werken om dat ook te kunnen.

Dat is het eerste. Twee, hoeveel mensen ga je maximaal nodig hebben? Dat is onmogelijk te zeggen. Dat hangt af van vaccinatiecentrum tot vaccinatiecentrum, hoe die zich organiseren.

Dat hangt af van de hoeveelheid vaccins die beschikbaar zijn. Ik hoop dat we op een bepaald moment ook minstens in twee ploegen zullen moeten werken, en in het weekend. Dat zal het aantal vrijwilligers vergroten of verkleinen. In de financiering van de vaccinatiecentra en de eerstelijnszones hebben we voorzien in een budget voor de aanwerving van een hr-verantwoordelijke die mee die planning en de korte opleiding die voor sommigen nodig is, organiseert.

Er zal nu overal een dry run of oefening worden georganiseerd om na te gaan of het systeem goed werkt. Sommigen zullen dat doen in dry run met hun vrijwilligers. Op die manier slaan zij twee vliegen in één klap: de vrijwilligers komen voor de eerste keer naar het vaccinatiecentrum en ze kunnen uittesten of het vaccinatiecentrum op een goede manier is opgebouwd.

Ook de vergoeding behoort tot de lokale autonomie. Wij zullen dus niet zeggen dat die vergoeding moet worden betaald. Er is een wettelijk maximum, 35 euro per dag, maar ik heb alle begrip voor lokale besturen en vaccinatiecentra die vinden dat vrijwilligers dat vanuit een engagement moeten doen. Er wordt vaak gepleit voor lokale autonomie. Lokale besturen moeten daar dan ook gebruik van maken wanneer ze die krijgen en daar op een verstandige manier mee omspringen. Dat zal opnieuw maatwerk zijn. Ik denk dat in een stad als Gent, Antwerpen, Mechelen

en Leuven vrijwilligheid zich in de praktijk anders kan vertalen dan in een meer landelijke omgeving.

Mijnheer Warnez, of was het mijnheer Van Miert, u zegt dat er op een bepaald moment misschien heel veel vrijwilligers zullen zijn en dat het niet zo aangenaam is om die mensen teleur te stellen. Ik wil een oproep doen om na te denken over het eventueel heroriënteren van sommige vrijwilligers. Het lijkt me een uitdaging, en ik zal daar de volgende dagen ook zelf over nadenken, om na te gaan hoe we iets kunnen doen aan de eenzaamheid, de depressies, de moedeloosheid, ook bij jonge mensen die het gevoel hebben niets te hebben gehad aan hun jeugd. Er zijn al oproepen geweest voor wandelbuddy's en dergelijke meer. Ik wil nadenken hoe vrijwilligers vanuit de lokale besturen een rol kunnen spelen in die zachte psychologische ondersteuning, die welzijnsondersteuning waarbij ze proberen mensen uit hun isolement te halen. Ik denk dat dat opnieuw acuut op de agenda staat.

We kunnen naar de klassieke welzijnsinstellingen kijken maar ook de lokale besturen kunnen hier een wereld van verschil maken. En wanneer zich dan toch heel veel vrijwilligers aandienen, zoals nu gebeurt, kan het een idee zijn om een aantal van die mensen een klein beetje te heroriënteren. Niet iedereen zal dat willen want velen zullen gefocust zijn op het zetten van die vaccins. Mijnheer Van Miert, het kan dus een piste zijn om daar iets mee te doen. Ik zal daar ook zelf nog over nadenken.

Een belangrijke vraag is ook wat we doen als er niet genoeg vrijwilligers zijn. Wanneer we draaien – minister Beke heeft dat berekend – hebben we 1600 vte's nodig in heel Vlaanderen. Wanneer er niet voldoende vrijwilligers zijn, zal men naar andere dingen moeten grijpen en misschien vanuit de administratie tijdelijk mensen moeten detacheren. We zullen dan een beroep moeten doen op andere organisaties. Maar tot nu toe ben ik daar nogal gerust in. Ik was vooral ongerust over de medische component, of we wel voldoende verpleegkundigen zouden vinden, mensen die mogen inenten. Uit de steekproef die ik heb gedaan, blijkt dat er bijvoorbeeld in Lint 200 mensen waren en in Willebroek, toch geen grote gemeente, 60 mensen. Ik ben dan ook gerustgesteld door de feedback die ik heb gekregen van de lokale besturen.

De voorzitter: De heer Warnez heeft het woord.

Brecht Warnez (CD&V): Minister, u hebt het over 1600 vte's die nodig zijn, maar dat gaat dan over het totaal.

Ik dank u voor uw afdoende antwoord. Het is duidelijk dat Vlaanderen voorziet in voldoende middelen en ondersteuning voor de lokale besturen zodat zij op hun beurt de vrijwilligers kunnen waarderen en ondersteunen. We hebben alle vertrouwen in de lokale besturen dat zij dat zullen doen.

Tot slot wil ik vanuit Vlaanderen de oproep ondersteunen van collega Steven Matheï om op het federale niveau het fiscaal statuut van die vrijwilligers aan te passen. De vrijwilligers en de lokale besturen zijn er klaar voor. Enkele weken geleden werd nog moord en brand geschreeuwd dat ze niet klaar zouden zijn. U hebt samen met minister Beke gezorgd voor ondersteuning en de lokale besturen hebben getoond dat ze slagkrachtig zijn om dat toch te doen.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Kurt De Loor aan Bart Somers, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Binnenlands Bestuur, Bestuurszaken, Inburgering en Gelijke Kansen, over het digitaal organiseren van volksraadplegingen – 1471 (2020-2021)

Voorzitter: de heer Kris Van Dijck

De voorzitter: De heer De Loor heeft het woord.

Kurt De Loor (sp.a): Het Decreet over het Lokaal Bestuur (DLB) laat toe om over bepaalde in het decreet vermelde onderwerpen een volksraadpleging te organiseren. Een volksraadpleging kan worden georganiseerd op initiatief van de inwoners zelf wanneer het verzoek wordt gesteund door een bepaald aandeel van de inwoners van de gemeente. Er zijn een aantal gradaties ingebouwd afhankelijk van het bevolkingsaantal.

Overeenkomstig het DLB moet een dergelijk verzoek worden ingediend aan de hand van een formulier dat bestaat uit een verzoekschrift en een petitielijst. De Vlaamse Regering heeft het model van het petitieformulier vastgesteld. Het gaat echter om een analoog formulier, waarbij verondersteld wordt dat elke medeondertekenaar fysiek de lijst ondertekent. In de huidige omstandigheden, de coronacrisis en de getroffen maatregelen om de verdere verspreiding van het virus te voorkomen, is het verzamelen van de noodzakelijke handtekeningen dan ook niet vanzelfsprekend.

Minister, bestaat er een rechtsgeldige mogelijkheid om de vereiste handtekeningen via digitale weg te verzamelen om een verzoek tot volksraadpleging in te dienen? Zo ja, hoe moet dit gebeuren? Zo niet, zult u initiatief nemen om een digitale petitielijst mogelijk te maken? Zult u bijvoorbeeld een digitaal invulformulier ter beschikking stellen?

Is het onder de huidige regelgeving mogelijk om volledig digitaal, gaande van het verzamelen van de nodige handtekeningen tot het uitbrengen van de stemmen, een volksraadpleging te organiseren? Zo niet, plant u initiatieven om dit in de toekomst mogelijk te maken?

Werden er in het verleden al digitale petitielijsten ingediend? Zo ja, hoeveel? Werden deze lijsten ontvankelijk verklaard?

De voorzitter: Minister Somers heeft het woord.

Minister Bart Somers: Mijnheer De Loor, ik vind het een heel interessante vraag waarmee ik u ook wil feliciteren, want eerlijk gezegd had noch ikzelf, noch mijn kabinet aan deze problematiek gedacht. Ik vind het heel knap parlementair werk om daaraan te denken.

Dat systeem bestaat inderdaad en is gebouwd op een schriftelijke procedure. De vraag is nu of dat ook digitaal kan. Een volksraadpleging op initiatief van de inwoners wordt geregeld in afdeling 2 van hoofdstuk 3 van het decreet over het lokaal bestuur. Naast het decreet is er ook nog het Besluit van de Vlaamse Regering van 18 mei 2018 betreffende de organisatie van een gemeentelijke volksraadpleging en een volksraadpleging in het district, en betreffende de samenstelling en de werking van de Vlaamse Adviescommissie voor Volksraadplegingen. Beide, het decreet en het besluit, vormen het juridisch kader met onder meer de procedurele uitwerking en de voorwaarden.

We zien op verschillende plaatsen inderdaad een probleem inzake de mogelijke digitale dimensie van een dergelijke volksraadpleging. Ik heb hier een aantal

voorbeelden bij die ik niet allemaal zal voorlezen omdat ik onmiddellijk naar de kern van de zaak wil gaan.

Voor volksraadplegingen bestaat er een Vlaamse Adviescommissie voor Volksraadplegingen.

Deze commissie heeft als opdracht om op verzoek advies uit te brengen aan de Vlaamse Regering, aan initiatiefnemers of aan gemeenten over het houden van een gemeentelijke volksraadpleging. Wat ik voorstel, uit respect voor die commissie en gelet op het feit dat we hier toch wel met een tamelijk technisch en juridisch complexe situatie zitten, is dat ik uw vraag aan die adviescommissie voorleg – als u dat goed vindt. Die commissie lijkt me gezien haar taak en samenstelling de best geplaatste instantie om ons hierin bij te staan. Op basis van dat advies zou ik dan een antwoord willen formuleren en mij ook schicken naar de inzichten van deze commissie.

Tot nu toe zijn er geen digitale petitielijsten ingediend, maar er zijn een aantal problemen. Men spreekt over “een aangetekende brief of door afgifte tegen ontvangstbewijs”. De brief is analoog, maar kan het ook een digitale brief zijn? Artikel 311 spreekt over een petitielijst, maar is dat een fysiek ondertekende lijst of kan dat ook digitaal? Is dat wenselijk? Moet dat via een afzonderlijk pdf-formulier of niet? Het digitaal uitbrengen van de stem in de volksraadplegingen, kan dat of kan dat niet? Op dit moment is daar nog een discussie over. Dat zijn allemaal vragen die opduiken.

Samengevat, er zijn nog heel veel vragen waarop nog een antwoord moet komen – u hebt daar gelijk in –, waarmee we misschien een digitale sprong vooruit kunnen maken ten aanzien van volksraadplegingen. Ook dat is een interessante kwestie. Mijn voorstel zou zijn om het debat daarover te voeren op basis van een goed advies dat we bij de bevoegde commissie opvragen. Dat advies kan dan terugkomen naar hier en dan zien we zowel de technische en juridische als de politieke afwegingen.

Oprecht bedankt voor de vraag. We hadden er niet naar gekeken, het was ons ontgaan. U legt de vinger, niet op een wonde, maar op een heel concreet probleem in deze digitale wereld.

De voorzitter: De heer De Loor heeft het woord.

Kurt De Loor (sp.a): Minister, na uw eerste zin vroeg ik mij af of ik me geveleid moest voelen door uw opmerking, want ik voelde wat addertjes onder het gras. Als ik zo’n opmerking zou maken, zouden mijn zonen zeggen: ‘Papa, is dat sarcastisch bedoeld?’ Maar kijk. *(Opmerkingen van de voorzitter)*

Minister, ik ga akkoord met uw voorstel. Ik vind het ook zeer boeiende materie. Dit zal waarschijnlijk niet het eerste, maar ook niet het laatste zijn wat naar de oppervlakte komt wat zaken betreft die het best gedigitaliseerd zouden worden. Nu is de volksraadpleging aan de orde, maar het was toch iets dat mij zeker bezighoudt.

Ik ga dus akkoord met uw voorstel, maar ik zou er tegelijkertijd ook – ik weet niet op welke basis die adviescommissie werkt – een timing aan willen koppelen, zodat we dit niet op de lange baan schuiven. Het zijn zaken waar we nu mee geconfronteerd kunnen worden, dus we plaatsen er het best een deadline op.

Nog iets om mee te nemen: als ik me niet vergis, moet wel degelijk aangetoond kunnen worden dat mensen gedomicilieerd zijn in de gemeente waar ze het verzoekschrift indienen. Als dat digitaal gepubliceerd moet worden, dan moet dat ook GDPR-gewijs worden meegenomen, zodat dat allemaal oké is. Dat is iets wat

ik wil meegeven voor de adviescommissie. Maar laat ons er dus een timing op plakken, minister.

De voorzitter: De heer Warnez heeft het woord.

Brecht Warnez (CD&V): Ik wil ook een bloemetje smijten naar collega De Loor, zonder dat er potten aanhangen. Ik vind het een prima idee, collega.

Aanvullend, minister: het is zeker goed dat de Vlaamse Adviescommissie Volksraadplegingen wordt betrokken, maar er zijn ook andere steden die gelijkaardige initiatieven hebben. Ik denk bijvoorbeeld aan Kortrijk, dat ook al een aantal zaken heeft gedaan rond digitale volksraadplegingen. Misschien is het goed om hen ook mee te betrekken.

De voorzitter: De heer Ongena heeft het woord.

Tom Ongena (Open Vld): Ik wil elke zweem van sarcasme definitief de kop indrukken, collega De Loor. Ik dank u voor uw interessante vraag en u, minister, voor de open houding waarmee u dat eens goed wilt nakijken.

Ik wil de link leggen naar de vraag die u vorige week hebt gesteld, collega De Loor. Ik heb zelf ook al eens een vraag gesteld over het online stemmen. Dat is een ander debat, maar het ligt in de buurt. We weten allemaal dat er heel wat obstakels zijn voor dat online stemmen. Maar misschien zijn er meer mogelijkheden voor het online deelnemen aan volksraadplegingen. Minister, misschien moet u ook met die piste rekening houden. Dat gaat wat verder dan puur een advies vragen aan die commissie, die dan zal nagaan wat er binnen het huidige decreet mogelijk is. We moeten dan misschien het decreet aanpassen, zodat er digitale petitielijsten kunnen worden ingediend. Minister, ik zou u willen vragen daar wat ambitieuzer in te zijn en te onderzoeken in welke mate het online deelnemen aan volksraadplegingen op grote of kleinere schaal, via proefprojecten of wat dan ook, een idee zou kunnen zijn waarmee we hier rekening zouden kunnen houden.

De voorzitter: Minister Somers heeft het woord.

Minister Bart Somers: Collega De Loor, ik geef toe dat ik u al wel eens durf te plagen. Jij mij trouwens ook. We verschillen grondig van mening, maar dit was, voor alle duidelijkheid, gemeend. Ik vond dit echt een heel interessante piste. Ik ben blij dat iedereen het ermee eens is dat die commissie wordt geraadpleegd. Ik zal vragen dat dat op korte termijn kan gebeuren. Het is absoluut niet mijn ambitie om dat op de lange baan te schuiven. Dat is een commissie van vijf mensen, geleid door een magistraat van de Raad van State. Twee leden zijn academicus en de twee andere leden zijn ambtenaren van het ministerie van de Vlaamse Gemeenschap. Dat is dus een commissie met heel veel knowhow en capaciteit. Ik ga hun die vraag stellen. Ik hoop dat zij daar snel een antwoord op geven.

Uiteraard zijn de privacyaspecten die u aanhaalt ook relevant. De laatste volksraadpleging op basis van het decreet dateert van 2017. Kortrijk en Mechelen hebben ook alternatieve volksraadplegingen georganiseerd, die niet binnen het decretale kader vallen, maar die op een andere manier polsen naar wat er leeft bij de bevolking. Ik zal proberen binnen de twee maanden een antwoord te krijgen.

Collega Ongena, wat u zegt is ook prikkelend. U zit blijkbaar in een believersfase ten aanzien van het digitaal stemmen. U voelt zich daardoor aangesproken en u vindt hier een weg om dat eens te doen. Wij zullen die commissie ook vragen hoe zij dat ziet en of dat juridisch in dezelfde lijn ligt als gemeenteraadsverkiezingen, en of er misschien wat meer mogelijk is.

Mijnheer De Loor, dan kunnen we misschien binnen een maand of twee over de volksraadpleging een grondige gedachtewisseling organiseren. Ik moet de agenda van de commissie niet bepalen, maar als dat een degelijk advies is, kan dat misschien de moeite waard zijn. Ik suggereer het maar. Dan hebben we een mooi debat over die volksraadpleging en de digitale dimensie daarvan.

De voorzitter: Minister, u neemt mij als het ware de woorden uit de mond want toen u het daarnet erover had dat u dat zou voorstellen aan die commissie, wilde ik u vragen om zelf het initiatief te nemen om, wanneer dat advies binnen is, het ons kenbaar te maken. Dan kunnen we dat inderdaad agenderen, zodat de heer De Loor of anderen geen opvolgingsvragen moeten stellen. Dan weten we dat het initiatief bij u ligt om het ons over te maken. Ik denk dat dat goede afspraken zijn.

De heer De Loor heeft het woord.

Kurt De Loor (sp.a): Minister, ik heb die twee maanden genoteerd. U zult zelf proactief handelen, zoals de voorzitter het zei. En waarom wil ik het op die korte termijn houden? Minister, we hebben het hier sinds het begin van de coronacrisis al verschillende keren gehad over digitale gemeenteraden.

Ik vind het belangrijk dat we dat doen. U hebt ook altijd verzekerd dat er voldoende tools voorhanden zijn om op een rechtsgeldige manier te vergaderen. Gisteren in de gemeenteraad van Zottegem deed zich het voorval voor dat een van de schepenen zegt dat het niet mogelijk is om geheim te stemmen tijdens een digitale gemeenteraad. Ik dacht dat ik van mijn stoel viel. Dat wil ik hier meegeven. Wat betreft de korte termijn zegt u twee maanden, daar ga ik mee akkoord. Laten we er daarna dan onmiddellijk werk van maken.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Maaïke De Vreese aan Bart Somers, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Binnenlands Bestuur, Bestuurszaken, Inburgering en Gelijke Kansen, over de uitrol van sociale-impactobligaties in het beleidsdomein Integratie en Inburgering – 1416 (2020-2021)

Voorzitter: de heer Kris Van Dijck

De voorzitter: Mevrouw De Vreese heeft het woord.

Maaïke De Vreese (N-VA): Het is een jaar geleden dat ik een vraag stelde over de uitrol van de Sociale Impact Obligaties (SIO's) in het beleidsdomein integratie en inburgering. Daarom leek het me een goed idee om eens een stand van zaken te vragen. Met dit instrument betrekken we het middenveld en de private sector via privaat-publieke samenwerkingen om zo een verhoogde output in dit beleidsdomein mogelijk te maken. Dat instrument kan ook bijdragen tot een verhoging van efficiëntie en excellentie in verschillende projecten over integratie en inburgering. Bovendien kunnen via dat systeem privéfondsen worden aangewend om nieuwe innovatieve projecten te financieren met een meerwaarde, niet alleen voor onze maatschappij, maar ook voor de privésector. Ten slotte zou dat instrument ook opschaling mogelijk maken zonder een enorme subsidielijn vanuit de Vlaamse overheid daarvoor vrij te maken. Uiteraard mag dat instrument niet gebruikt worden voor lukrake projecten of losstaande nieuwigheden. Het moet in dit geval gaan naar projecten met een meetbare impact op het terrein en waarvan de kennis ook kan worden gebruikt om goede praktijken waar mogelijk te verduurzamen.

U gaf een jaar geleden al aan die mogelijkheid nauwer te onderzoeken en te kijken op welke manier dat geïntegreerd zou kunnen worden in het inburgeringsbeleid

van Vlaanderen, zeker met het oog op een aantal ingrijpende veranderingen over het inburgeringstraject die vanaf 2022 van start zouden gaan.

Begin dit jaar zagen we alvast de eerste decretale acties om de ambitieuze hervorming over inburgering definitief op te starten en daarom wil u vandaag nog eens de vraag stellen hoever u staat met de uitrol van de SIO's en eventueel de studie daarnaar. U had me al geantwoord dat u ook ging kijken in de buurlanden en in een aantal andere Europese landen hoe het daar eventueel zit.

Welke stappen hebben u, uw administraties en zeker ook uw hardwerkende kabinet al ondernomen om de SIO's te analyseren en zo mogelijk in te voeren in het integratie-en inburgeringsbeleid?

Welke projecten komen daarvoor volgens u in aanmerking?

Welke randvoorwaarden ziet u noodzakelijk voor de organisatie van dergelijke projecten binnen het integratie -en inburgeringsbeleid?

De voorzitter: Minister Somers heeft het woord.

Minister Bart Somers: Mevrouw De Vreese, eerst en vooral bedankt voor uw vraagstelling en ten tweede enorm bedankt voor de uitermate vriendelijke woorden aan het adres van mijn kabinetsmedewerkers. Ik zal uw gelukwensen aan hen overmaken. Het zal hen aanmoedigen om verder goed en hard te werken voor onze gemeenschap.

Om te antwoorden op uw vragen, u hebt me inderdaad daarover in het verleden ook al bevraagd en terecht, want ik weet dat het iets is waarin u sterk gelooft. Ik heb toen ook geantwoord – dat was in de commissie in juli, denk ik – dat ik die mogelijkheid zeker wil verkennen bij het operationaliseren van het vernieuwde integratie- en inburgeringsbeleid.

Het kan een zinvol en stimulerend instrument zijn om vernieuwende oplossingen uit te testen en een meetbare impact na te streven. Vanuit mijn eigen ideologische achtergrond is het betrekken van de private sector of van sociale spelers bij het efficiënt uittekenen van een beleid voor mij bijna een evidentie, ik ga niet zeggen een dogma, maar toch een deel van mijn eigen politieke overtuiging. Dit systeem is voor mij een systeem dat ik wil onderzoeken.

Mijn administratie is daarover de verkenning gestart bij andere domeinen en internationale voorbeelden. Men baseert zich daarbij op voorbeelden van Actiris en Duo for a JOB, een SIO in Finland waarbij vluchtelingen worden toegeleid naar de arbeidsmarkt. Maar we informeren ons ook over de opgestarte experimenten bij de VDAB.

De bedoeling is om zoveel mogelijk informatie te verzamelen en na te gaan welke randvoorwaarden vervuld moeten zijn om sterke SIO's te kunnen uitbouwen. Welke projecten komen daarvoor in aanmerking? Zoals aangegeven in juli wordt de detectie van mogelijke SIO's meegenomen in de operationalisering van het nieuwe beleidskader. Dat is nu gestart. U weet dat we het wijzigingsdecreet voor kerst in de schoot van de Vlaamse Regering hebben goedgekeurd. Natuurlijk moet het ook nog naar het parlement en terug naar de regering na adviezen. Maar dat geeft ons nu de ruimte – nu we het ontwerpdecreet goedgekeurd hebben, weten we welk kader de regering minstens aanvaardt om binnen te werken – om te kijken hoe we de zaken kunnen operationaliseren, want het is onze ambitie om klaar te staan tegen 1 januari 2022.

We focussen daarbij op mogelijke beleidsverklaringen waar vernieuwende oplossingen nodig zijn en waarvoor een SIO kan worden ingezet. Daarbij is het

belangrijk dat er meetbare resultaten kunnen worden afgelijnd in functie van het beoordelen en van het al dan niet terugbetalen van die investeringskost. Zonder te willen vooruitlopen, omdat de oefening nog maar net gestart is, geef ik u één suggestie, onder alle voorbehoud. Het zou bijvoorbeeld interessant kunnen zijn om de SIO in te zetten op de vrijwillige inburgeraars. Met het betalend maken van ons inburgeringstraject lopen we een risico. Een niet onbelangrijk deel van onze inburgeraars is vandaag niet verplicht om dit traject te doen. We hebben graag dat de mensen dit doen, want op die manier leren ze ook Nederlands en volgen ze de cursus maatschappelijke oriëntatie. Een grote bezorgdheid over de partijen heen is wat de impact gaat zijn van het betalend maken van ons traject. Komen de mensen die niet verplicht zijn dan nog wel? Je zou daarop die SOI kunnen loslaten en zoeken naar organisaties die ervoor zorgen dat het aandeel mensen dat niet verplicht is, maar op vrijwillige basis een inburgeringstraject volgt en dus ook een stuk bijdraagt, voldoende hoog blijft. Dat zou een interessante piste kunnen zijn om een mogelijk risico van onze nieuwe regelgeving op een goede manier op te vangen. Dat is één voorbeeld. Maar nogmaals, onder het grootste voorbehoud: we zijn nu de oefening gestart.

Welke randvoorwaarden zie ik noodzakelijk? Het decretale kader geeft geen hapklare formule voor de uitrol van SIO-projecten. Er komen immers heel wat administratief-technische aspecten bij kijken, bijvoorbeeld financiële constructies, mogelijke rentevergoedingen, mogelijke vorm en modaliteiten van overeenkomst(en) met sociale investeerders, sociale uitvoerders, een externe objectieve beoordelaar enzovoort.

Zodra we zo'n project hebben gedetecteerd – en u weet nu in welke richting we onder meer denken –, zal er in een eerste fase een voorbereidend traject gestart worden. Dat houdt in dat we onder andere een marktonderzoek uitvoeren, indicatoren onderzoeken, juridisch-financieel-technische constructies opzetten enzovoort. Dat is toch wel wat werk, ook technisch werk. Ik wil daar mee pionier in zijn. Als we dat met een aantal ministers en in een aantal beleidsdomeinen beginnen te doen, is dit immers een formule waarin we maturiteit kunnen beginnen te ontwikkelen en ook inspirerend kunnen zijn voor andere beleidsdomeinen.

Ik begrijp dat u misschien graag had gehad dat we al verder stonden, maar u begrijpt ook dat we stap voor stap moeten werken. Eerst moest het decretale kader klaar zijn. Ik heb gezegd waar we naar gekeken hebben voor de operationalisering en ik heb u een eerste mogelijk spoor geschetst, maar, nogmaals, met het grootste voorbehoud.

De voorzitter: Mevrouw De Vreese heeft het woord.

Maaïke De Vreese (N-VA): Minister, u weet dat ik hier ook sterk in geloof. Ik vind het ook heel belangrijk om ook te kijken of onze projecten wel efficiënt zijn, die meetbare impact hebben. U spreekt ook om over andere beleidsdomeinen heen om te bekijken wat we met die SIO's kunnen doen. Het is inderdaad ook interessant dat andere ministers dit kunnen bekijken binnen hun bevoegdheidsdomein. Ik kijk natuurlijk uit naar de concrete projecten. Ik zal hier in de toekomst dus zeker nog een aantal vragen over stellen.

De voorzitter: Minister Somers heeft het woord.

Minister Bart Somers: Mevrouw De Vreese, ik zou misschien nog één suggestie aan u willen doen. U gelooft sterk in dat project, en ik ook eigenlijk, en u kent het beleidsdomein waarover we praten ook heel goed, u hebt daar ook hard op gewerkt. Als u zelf ook suggesties hebt over waar we dat zouden kunnen doen binnen dit domein van inburgering en integratie, sta ik daar heel hard voor open. Ik denk dat we beiden een goed en efficiënt inburgeringsbeleid willen en dat we ten tweede ook beiden geloven in dit project, in dit systeem. Dit systeem is nieuw.

Dat is dus een beetje zoekwerk, vallen en opstaan. Het is altijd een beetje gewaagd om je daarin te gooien, maar ik ben daar voluntaristisch in, ik wil dat risico graag nemen. Maar als u zelf ook goede ideeën hebt waarop we dat zouden kunnen toepassen, sta ik daar zeker voor open. Trouwens ook naar andere collega's toe, niet alleen aan mevrouw De Vreese: wie daar goede ideeën over heeft, meld ze ons, en we gaan ermee aan de slag.

De voorzitter: Mevrouw De Vreese heeft het woord.

Maaïke De Vreese (N-VA): Ik zal mijn hoofd er eens over breken.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Maaïke De Vreese aan Bart Somers, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Binnenlands Bestuur, Bestuurszaken, Inburgering en Gelijke Kansen, over het vermijden van het importeren van buitenlandse conflicten via de lessen maatschappelijke oriëntatie – 1499 (2020-2021)

Voorzitter: de heer Kris Van Dijck

De voorzitter: Mevrouw De Vreese heeft het woord.

Maaïke De Vreese (N-VA): Minister, we zullen het hebben over influencers. Ik hoop dat influencers meestal op een positieve manier influencen, maar deze keer was dat niet op zo'n positieve manier, en dat is lichtjes uitgedrukt.

Het Vlaams inburgeringsbeleid is een belangrijke motor om onze nieuwkomers te integreren in onze Vlaamse samenleving. Mensen van verschillende achtergronden of uithoeken van de wereld worden via dit beleid opgeleid in onze normen en waarden.

Een van die waarden is vanzelfsprekend het respect voor ieder individu in zijn eigenheid en specificiteit. Dit vereist ook een wederzijds begrip tussen mensen met een heel andere achtergrond of afkomst. Zij maken allen deel uit van onze samenleving.

Uiteraard voltrekken er zich verschillende regionale of nationale gebeurtenissen elders en voelen mensen zich verwant of betrokken bij een bepaalde natie of regio. Dit wil echter niet zeggen dat de animositeit ten aanzien van een bepaalde bevolkingsgroep zich ook hier mag vertalen.

We zagen echter wel een voorbeeld hiervan recent in de sociale media filmpjes van de Skate Twins, jonge nieuwkomers uit Gaza die zeer intimiderend met een Palestijnse vlag Joodse medeburgers belaagden in de straten van Antwerpen of op zijn minst enigszins intimiderend te werk gingen ten aanzien van diezelfde mensen. We weten allemaal hoe gevoelig dat daar ligt. Deze broers volgden een verplicht inburgeringstraject en zouden in feite ambassadeurs van onze Vlaamse samenleving moeten zijn, maar ze bouwen als influencers eigenlijk net mee aan die spanning, terwijl ze een platform hebben om positief te gaan influencen.

Er is op lokaal niveau al reactie op gekomen, zeker en vast door burgemeester De Wever, en het staat buiten betoog dat de import van buitenlandse conflicten absoluut uit den boze is in onze samenleving, ongeacht de natuur van dat conflict.

De lessen maatschappelijke oriëntering zijn en blijven een ankerpunt van het Vlaams integratiebeleid en daar zullen we vanaf volgend jaar nog sterker op

inzetten. Ze zijn de geschikte plaats om bovenstaande elementen onder de aandacht te brengen.

Minister, in welke mate wordt er specifieke aandacht besteed in de lessen maatschappelijke oriëntering om het importeren van buitenlandse conflicten tegen te gaan? Zal hier inzake de standaardisering van de lessen maatschappelijke oriëntering aandacht aan besteed worden?

Op welke manier werkt het Agentschap Integratie en Inburgering samen met influencers uit bepaalde diasporagroepen om eventuele spanningen tussen bevolkingsgroepen te ontmijnen?

Indien inburgeraars dergelijk gedrag vertonen, wordt dit dan meegenomen in de beoordeling van hun inburgeringstraject?

De voorzitter: Minister Somers heeft het woord.

Minister Bart Somers: Mevrouw De Vreese, ik wil het eerst hebben over het incident zelf. De burgemeester van Antwerpen, Bart De Wever, heeft al laten weten dat wat daar concreet gebeurde, ongepast en provocerend was. Ik kan mij daar alleen maar bij aansluiten. We vinden allemaal het recht van vrije meningsuiting belangrijk. Je kunt van mening verschillen, je kunt discussiëren, je kunt bepaalde gevoeligheden hebben, maar die uit je in onze samenleving binnen de context van onze rechtstaat. Geweld of, in dit geval, intimidatie is daarbij niet aanvaardbaar. De manier waarop de burgemeester van Antwerpen dit heeft veroordeeld, is de manier waarop ik dit ook zou veroordelen.

Het Forum van Joodse Organisaties heeft, zoals u weet, ook klacht ingediend bij Unia. Unia zegt dat kritiek op de staat Israël op zich mogelijk moet zijn, maar betreurt dat de jongeren willekeurige Belgische Joden viseren. Unia zegt dat dit gedrag als antisemitisch kan worden gezien. Unia is daarop op dit moment aan het werken. Ook Atlas is een gesprek aangegaan met deze jongeren om duidelijk te maken dat dit gedrag niet kan.

Indien hier strafrechtelijke feiten zijn gepleegd, dan moet er natuurlijk politieel worden opgetreden. Ik vind dat men dat consequent moet doen.

Dat wat het concrete geval betreft. Daarover kan geen misverstand bestaan.

Wij willen dat inburgeringstraject aanscherpen. Daarin wordt meegegeven hoe onze samenleving functioneert en wat de principes en waarden zijn waarop die samenleving stoelt: democratie, de scheiding van Kerk en staat, bereid zijn tot dialoog, aanvaarden dat mensen een andere mening hebben, niet mogen aanzetten tot haat en discriminatie, vrijheid en gelijkheid, individuele verantwoordelijkheid voor je gedrag. Dat zijn allemaal kernwaarden die men daar meegeeft en die verweven zijn doorheen die lessen.

U zegt dat we ervoor moeten opletten dat we geen buitenlandse conflicten binnenbrengen. Als het om gewelddadige conflicten gaat, kan dat evident niet. Maar we leven niet op een eiland. Het buitenland is aanwezig, en er zijn mensen die zich verbonden voelen met zaken die in het buitenland gebeuren. Sommige mensen voelen zich verbonden met wat er in het buitenland gebeurt op basis van hun etnisch-culturele achtergrond, anderen voelen zich verbonden op basis van hun politieke overtuiging., sommigen vanwege hun religieuze overtuiging. Ik heb in mijn stad gezien hoe sommigen met Armeense roots zich betrokken voelden bij een incident tussen Azerbeidzjan en Armenië. Dat is een sterke betrokkenheid, die voor een stuk etnisch-cultureel is, maar die ook een vrij grote religieuze dimensie heeft. Ik zie hoe een partij zich betrokken voelt bij wat er in Catalonië gebeurt. Dat is ook een betrokkenheid, die te maken heeft met een politieke verbondenheid. Als

ik mezelf terugwerp op mijn jeugd, zie ik de Baskische vlag nog in mijn slaapkamer hangen. Wat hing die te doen op een Vlaamse slaapkamer? Er was een soort van emotionele verbondenheid. We mogen dat nooit uitsluiten. Er zijn mensen die een verbondenheid voelen op basis van hun geloof of van hun overtuiging inzake mensenrechten. Er zijn mensen die zich op basis van hun genderoriëntatie verbonden voelen. Als holebi's ergens in de wereld worden gediscrimineerd, kan ik mij inbeelden dat sommige mensen hier zich daarop betrokken voelen vanwege hun eigen ervaringen. Onszelf wijsmaken dat we mensen kunnen opleggen om niet over buitenlandse problemen te spreken en om zich daar al dan niet bij betrokken te voelen, is onmogelijk. Maar als men zich daarbij betrokken voelt, dan is het, hier in ons land, op basis van onze spelregels, op basis van hoe wij in de samenleving omgaan met conflicten en meningsverschillen. Daar moet in de cursus maatschappelijke oriëntatie heel veel aandacht aan worden besteed. In de toekomst zal die aandacht er ook zijn. Wij zullen inderdaad mensen die van elders komen, zeer duidelijk maken dat men natuurlijk zijn geschiedenis met zich meeneemt, maar dat men in ons land op een andere manier over conflicten praat dan op nogal wat plaatsen elders in de wereld.

U verwijst naar influencers uit bepaalde gemeenschappen in de diaspora. U weet dat ik het moeilijk heb met gemeenschapsdenken. We hebben al heel vaak gesproken over etnisch-culturele verenigingen en verenigingen die etnisch-culturele gemeenschappen vertegenwoordigen. Uw partij heeft daar een inzicht dat niet bij mijn persoonlijk inzicht past, namelijk dat we onze samenleving niet moeten opbouwen vanuit een groepsdenken. We moeten in Vlaanderen niet segmenteren in etnisch-culturele clubs. Dat is niet de basis om een beleid te voeren. We moeten daar consequent in zijn. We moeten niet zeggen dat etnisch-culturele verenigingen niet interessant zijn om een beleid mee te voeren, maar als er een probleem opduikt, moeten we niet teruggrijpen naar datzelfde concept. In zo'n opleiding moeten de lesgevers dat op een consequente en juiste manier doen, ongeacht hun afkomst.

Ik heb nooit in de stad jongeren aangesproken met de vraag om bijvoorbeeld een goede moslim te zijn of een goede Armeniër of een respectvolle Catalaan. Ik heb mensen altijd aangesproken om een goede burger te zijn en met andere woorden de regels van onze samenleving te respecteren. Ik vind dat je als overheid maar op één manier kunt communiceren met je burgers en dat is dat je ze aanspreekt als lid van deze samenleving en dus onderworpen aan de spelregels van deze samenleving. Er is geen andere manier om mensen daarop aan te spreken.

U weet natuurlijk wel – en daar hebt u wel een punt, want er zit een kleine nuance in – dat je mensen moet zoeken die een zekere impact hebben op die persoon. Ideaal is natuurlijk dat je als overheid, als gezagsfiguur, als lokale verantwoordelijke impact hebt op die mensen, en dat is ook vaak het geval. Voor mij is het toch heel belangrijk dat we daarin een consequente lijn blijven volgen, dat we mensen, ook nieuwkomers in onze samenleving, heel duidelijk maken dat we hen niet aanspreken op een welbepaalde manier, want dat is een pad waar je op komt en waarvan je niet meer weet hoe je eraf geraakt. Eenmaal je die weg inslaat, ben je ook de gevangene van dat concept. Ik wil daaruit blijven.

Ik wil mensen aanspreken als burger, als deel van de Vlaamse samenleving en ik kan aan mensen die deel zijn van de Vlaamse samenleving, uitdrukkelijk vragen om de spelregels van de Vlaamse samenleving te respecteren. Dat zijn die grondwaarden. Dat is respect voor vrije meningsuiting, respect voor diversiteit, respect voor meningsverschillen, begrijpen dat, als je van mening verschilt, je geen geweld moet gebruiken, dat je niet moet intimideren, dat je geen haatboodschappen moet verspreiden, maar dat je tegelijkertijd wel het recht hebt om over bepaalde conflicten buiten Vlaanderen en buiten België ook een mening te hebben, die mening te uiten, die mening te verdedigen en te argumenteren. Dat is de lijn die

ik daarin probeer te volgen. In de cursus maatschappelijke oriëntatie is het inderdaad belangrijk om dat heel nadrukkelijk en heel goed duidelijk te maken. Dat in algemene termen.

In het concrete geval denk ik dat de positie die de burgemeester van Antwerpen heeft ingenomen ten aanzien van dat incident, en die trouwens ook door Unia is ingenomen, de juiste is.

De voorzitter: Mevrouw De Vreese heeft het woord.

Maaike De Vreese (N-VA): Minister, ik had in het begin van mijn vraag gesteld dat er inderdaad verschillende regionale en nationale gebeurtenissen zijn en zaken die mensen met zich meedragen, dat mensen zich daarmee verwant voelen en zich daarbij betrokken voelen, maar dat wil niet zeggen dat je die vijandigheid hier op dezelfde manier moet gaan uitwerken, die animositeit tussen de verschillende bevolkingsgroepen. Dat heb ik wel degelijk op die manier gebracht. Ik denk dat het inderdaad belangrijk is dat die zaken aangekaart kunnen worden tijdens de lessen maatschappelijke oriëntering en dat er geen taboes over bestaan, want het is niet altijd gemakkelijk voor de mensen die die cursussen geven om daar verder mee aan de slag te gaan. Maar ik denk wel dat het een van de zaken is die ze moeten doen: dat bespreekbaar maken en, zoals u zegt, onze waarden en normen, ons groot respect voor het individu en dergelijke meer, duidelijk maken.

Een conflict snijdt in het geheugen van mensen. Dat dragen mensen met zich mee. Dat verandert misschien ook de blik van de mensen op de wereld. En er zijn nu eenmaal ook heel wat nieuwkomers die net door een conflict naar hier komen. Het is de zaak om dat alles te overstijgen en soms kan je dat niet alleen, soms moeten ze daar inderdaad via zulke cursussen op gewezen worden. Op die manier moeten we proberen om de ander niet als een vijand of bedreiging te zien. Zult u in het kader van uw plan Samenleving ook zoeken naar bijkomende inspanningen om sociale gevoeligheden weg te werken of bepaalde groepen dichter bij elkaar te laten brengen en specifieke spanningen tussen nieuwkomersgroepen weg te werken?

Minister, u weet wellicht ook dat mijn collega Michael Freilich enorm met dat incident begaan was. Hij stelde voor om bijvoorbeeld een gezamenlijk video-initiatief tussen de verschillende gemeenschappen te gaan brengen. Wat denkt u over dit soort initiatieven?

De voorzitter: De heer Van Rooy heeft het woord.

Sam Van Rooy (Vlaams Belang): Ik moet zeggen: dank u, mevrouw De Vreese, dat u deze vraag stelt en deze kwestie in deze commissie brengt. Ik vind dat zeer goed en waardevol. Het zal u natuurlijk niet verbazen dat ik iets minder optimistisch ben dan u, als ik u zo bezig hoor, en zeker dan deze minister van Inburgering over dit soort zaken. Het is natuurlijk niet zomaar dat die Joodse wijk al decennia lang – laten we dat toch niet vergeten – zwaar moet worden beveiligd. Sinds de terreuraanslagen lopen er daar militairen rond, maar ik herinner me dat ik als kleine jongen van 10 jaar naar de joodse school ging om mijn vader te bezoeken in de Lamorinièrestraat, die daar directeur was, dat de ramen daar geblindeerd waren, dat dat kogelvrij glas was en dat mijn rugzak werd gecontroleerd alvorens ik binnen mocht. Het is al decennia zo dat de Joden in onze samenleving in hun wijk, in hun school, in hun synagoge – herinner u ook de bomaanslag – gewoon bedreigd zijn door het beleid van massa-immigratie dat moslimfundamentalisten massaal in deze samenleving en ook in Antwerpen injecteert en waar natuurlijk die twee Palestijnse idioten die daar de Joden wat gingen intimideren en lastigvallen, maar een detail in zijn. Want de echte dreiging zit natuurlijk bij de jihadisten en bij potentiële geweldplegers uit de Palestijns-islamitische gemeenschap. En daardoor – jawel, ik ken de Joodse gemeenschap heel goed, al vele jaren en al

decennia zelfs – verlaten altijd maar meer Joden Antwerpen. Ze verlaten ons land en gaan naar New York, naar Israël, omdat ze zich hier altijd maar minder thuis voelen en altijd maar meer voelen alsof ze in een geïslamiseerde samenleving leven waar ze constant onder een soort van dreiging of bedreiging moeten leven.

En dan hoor ik hier dat de positie die Unia en De Wever hebben ingenomen, de juiste is. Ja goed, wat brengt dat allemaal bij? Dat brengt natuurlijk allemaal niets bij. Posities innemen, dat kunnen we allemaal. We nemen allemaal positie in. Mijn vraag is: hoe denkt u dat ooit op te lossen, dat de Joodse wijken opnieuw veilig en vrij zijn voor de Joden en dat al die beveiliging niet meer nodig is? Als u daarop kunt antwoorden, dan is dat voorpaginanieuws voor de kranten.

De voorzitter: De heer Tommelein heeft het woord.

Bart Tommelein (Open Vld): Tweede poging.

Zoals ik zei, worden de cursussen nu afgestemd op de behoeften van de cursisten en de inhoud kan aangepast worden aan de vragen. De leraar zal daar dus op kunnen inspelen als dat nodig is. Het is toch helemaal de taak niet van het Agentschap Integratie en Inburgering om te gaan samenwerken met influencers. Het is aan de lokale overheden en aan de lokale politie om als bemiddelaar op te treden tussen die bevolkingsgroepen als er spanningen zijn. Het is de taak van het agentschap om dergelijke cursussen maatschappelijke oriëntatie te geven, waarbij onze waarden en normen worden aangeleverd. Bent u het ermee eens dat het de taak is van de lokale overheden en van de politie, minister?

De voorzitter: De laatste is bijna een ja-nee-vraag.

Minister Somers heeft het woord.

Minister Bart Somers: Mevrouw De Vreese, mocht ik in mijn eerste antwoord het beeld opgehangen hebben dat we een groot meningsverschil over deze zaak hebben, dan wil ik dat zeker corrigeren. Uit uw vraagstelling op mijn eerste antwoord en uit uw tweede reactie stel ik vast dat we op dezelfde golflengte zitten en het debat vanuit hetzelfde perspectief bekijken, dat we begrijpen dat er mensen zijn die affiniteiten hebben met het buitenland, om verschillende redenen, maar dat we in ons land natuurlijk niet kunnen aanvaarden dat buitenlandse gewelddadige conflicten geïmporteerd worden naar ons land in dezelfde gewelddadige context of op een gelijkaardige en gewelddadige manier. Dat is onaanvaardbaar.

Men kan hier discussiëren over problemen, men kan van mening verschillen, zoals wij dat in het parlement doen. Maar dat moet steeds gebeuren binnen de contouren van onze samenleving en, als het enigszins mogelijk is, met een minimum aan respect voor elkaar. Dat is dus een eerste beschouwing.

Mijnheer Van Rooy, u zegt dat die Joodse mensen dat al tientallen jaren meemaken. Ik denk, mijnheer Van Rooy, dat die Joodse mensen dat al eeuwen meemaken. Het Jodendom is al eeuwen het slachtoffer van vervolging, op alle mogelijke manieren. De geschiedenis van het Joodse volk is een tragedie. Joodse mensen worden steeds opnieuw geconfronteerd met haat, met geweld, met uitsluiting, met wij-zijdenken. Daardoor zijn ze ook een spiegel voor de humaniteit van een samenleving. Een samenleving waar Joodse mensen op een normale manier kunnen functioneren, zonder zich bedreigd te voelen, is de graadmeter van hoe humaan wij omgaan met mensen die net iets anders zijn dan wijzelf.

Als u mij vraagt wat de wonderoplossing is ten aanzien van die eeuwenoude problematiek, dan vraagt u van mij heel veel. Als dat het criterium is waaraan u het beleid van een minister in de Vlaamse Regering gaat afmeten, hoe hij ervoor kan zorgen dat de problemen waarmee Joodse mensen worden geconfronteerd

kunnen worden weggewerkt, dan vraagt u heel veel. Ik weet alleen dat het antwoord bestaat in de mate dat we ons niet bezondigen aan groepsdenken. In de mate dat we mensen niet stigmatiseren om hun afkomst of geloofsovertuiging. In de mate dat we individuen niet verantwoordelijk maken voor wat andere mensen die toevallig tot dezelfde groep behoren, fout doen. In de mate dat we het wij-zijdenken zoveel mogelijk vermijden en vooral zoeken naar wat ons bindt. Dat zijn belangrijke randvoorwaarden om te komen tot een samenleving waar diversiteit – in dit geval diversiteit vanuit het Jodendom, maar het kan ook diversiteit vanuit andere hoeken zijn – niet als iets vreemds of bedreigends wordt ervaren, maar als iets wat onderdeel is van de samenleving waar wij ook toe behoren. Dat is mijn overtuiging. Daarin verschillen wij nogal fundamenteel van mening.

Ik vind dat in onze samenleving kritiek op de staat Israël moet kunnen. Dat is een onderdeel van het recht op vrije meningsuiting. Mensen moeten de politiek van de staat Israël kunnen bekritisieren: hoe Israël handelt en ageert, welke standpunten het inneemt, hoe het zich opstelt in het Midden-Oosten. Dat is het recht van iedereen. Dat heeft niets met antisemitisme te maken. Maar vanaf het moment dat men willekeurige Joodse mensen gaat aanvallen of intimideren in de publieke ruimte of elders omdat men een probleem heeft met de staat Israël, dan is dat voor mij niet meer of niet minder dan antisemitisme. Dat is onaanvaardbaar. Dat is niet alleen geweld plegen, dat is niet alleen intimideren, maar er is voor mij een bezwarende context: dat is antisemitisch gedrag. Dat kunnen wij niet aanvaarden. Daarom zeg ik dat de positie die burgemeester De Wever heeft ingenomen de juiste is. Wanneer je zegt dat je een probleem hebt met de politiek van de staat Israël en dat je daarom het recht hebt om mensen die er joods uitzien in Antwerpen of waar dan ook in de wereld te 'agresseren', dan ben je een antisemiet. Dat is onaanvaardbaar.

Mevrouw De Vreese, we zijn het over veel eens, maar over één ding zijn we het oneens – dat mag ook af en toe –, of we zitten daar toch op een ander spoor. De suggestie van de heer Freilich om gemeenschappen bij elkaar te brengen, hoe goedbedoeld ook, is niet het uitgangspunt van mijn beleid. Ik wil daar consequent in zijn. Ik vind niet dat we een samenleving kunnen opbouwen op basis van gemeenschapsdenken. Ik wil wel een gemeenschap worden, maar ik wil niet dat Vlaanderen een eiland is van etnisch-culturele clubs. Als wij met de Vlaamse Regering zeggen dat wij weg willen van een integratiebeleid dat gebaseerd is op een etnisch-cultureel verenigingsleven omdat dat niet meer past bij het Vlaanderen van vandaag, omdat je mensen niet kunt opsluiten in etnisch-culturele clubs, omdat mensen op verschillende manieren hun identiteit beleven, denk ik dat een gesprek van gemeenschap tot gemeenschap, hoe goedbedoeld ook – want ik begrijp de symbolische waarde daarvan en hoe mooi dat op een zeker moment kan zijn – op het terrein heel weinig verandert.

We moeten spreken met burgers, met individuele mensen. We moeten de mensen van goede wil, de mensen die wel de spelregels respecteren, motiveren en empoweren om recht te staan en in hun omgeving medeverdediger te zijn van de samenleving die wij willen. We moeten diegenen die in de fout gaan, daarop aanspreken. Wij moeten hen veroordelen en sanctioneren als zij dingen doen die niet aanvaardbaar zijn. Dat is voor mij het uitgangspunt van een beleid dat kijkt naar Vlaanderen als een samenleving van burgers, niet als een groep of club of een soort van archipel van etnisch-culturele eilanden. Dat laatste wil ik niet. In heel die filosofie is dat voor mij iets fundamenteels.

Ik heb in mijn stad na de bomaanslagen meegemaakt dat de aartsbisschop, de imam en de rabbijn samenkwamen om duidelijk te maken dat God of Allah of Jahweh de vrede voorstaat en dat we elkaar moeten begrijpen. Dat zijn mooie, symbolische momenten, maar ik heb nooit geloofd dat dat echt iets wezenlijks verandert in de samenleving. Ik vind dat die momenten er mogen zijn. Ik heb daar

geen bezwaar tegen. Hoe meer van die momenten, hoe liever. Maar om echt iets te veranderen, moeten we iets anders doen. Dan moeten we duidelijk maken dat die twee mannen die dat gedaan hebben, in de fout zijn gegaan. We moeten een duidelijk onderscheid maken tussen die twee mensen die in de fout zijn gegaan en alle anderen, die misschien ook uit Palestina komen of dezelfde Palestijnse achtergrond hebben, die in de stad goed functioneren. Daardoor creëer je de juiste mentale ruimte voor al die anderen die wel goed functioneren, om recht te staan en mee te protesteren. Dat kan de sociale druk vergroten om dat gedrag niet te vertonen. Dat is de filosofie, hoe ik denk dat je in een samenleving dergelijke spanningen kunt ontmijnen.

De dag dat je gaat praten met bijvoorbeeld een Armeense en een Turkse gemeenschap om hen dichter bij elkaar te brengen, gaat dat nooit lukken. De dag dat je gaat praten met Jan en Mieke, Jan de Armeniër en Mieke de Turkse, kan je, in het dagelijkse leven, wel een verschil maken. Dat is mijn benadering van hoe je in een samenleving moet functioneren: mensen als een individu met een gelaagde identiteit beschouwen en hen aanspreken op die ene identiteit die echt wezenlijk is in Vlaanderen: hun burgerschap van de Vlaamse samenleving, hun burgerschap van onze samenleving. Je moet hen daarop aanspreken. Je moet hen daarin aanmoedigen en corrigeren. Er is geen enkele andere grond.

De voorzitter: Mevrouw De Vreese heeft het woord.

Maaike De Vreese (N-VA): Het gaat hier natuurlijk wel over twee heel specifieke individuen, minister. Het gaat over twee heel specifieke influencers, die heel veel volgers hebben. Het gaat over die twee mensen. Het gaat niet over al de rest, het gaat over die twee personen.

Ik heb niet beweerd dat we ons moeten terugplooiën op etnisch-culturele uitgangspunten om mensen op die manier in een grote groep te clusteren. Ik heb altijd gezegd dat we een grote Vlaamse samenleving zijn. Ook die twee influencers moeten daar deel van kunnen uitmaken. Dan kan met hen de dialoog worden aangegaan. Zeker en vast omdat net die twee mensen samen met Atlas skatecursussen geven aan jongeren en dus wel degelijk een rolmodel willen zijn in onze samenleving. Het is zeer belangrijk dat we die mensen wijzen op de fouten die ze hebben gemaakt. We moeten hun de kans geven om daarover te reflecteren. In onze cursussen moet daar de nodige aandacht aan besteed worden. Wij willen een gemeenschappelijke samenleving in Vlaanderen. Vlaanderen is inderdaad niet Gaza of Syrië, maar de mensen kunnen zich wel daarmee en met die problematiek verbonden voelen. Vlaanderen is Vlaanderen, minister. We moeten dus ook respect hebben voor het individu, zodat iedereen zich hier veilig kan voelen en geapprecieerd kan worden voor de manier waarop hij of zij is.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Sam Van Rooy aan Bart Somers, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Binnenlands Bestuur, Bestuurszaken, Inburgering en Gelijke Kansen, over de koppeling van het Vlaamse inburgeringsbeleid aan het federale asiel- en immigratiebeleid – 1526 (2020-2021)

Voorzitter: de heer Kris Van Dijck

De voorzitter: De heer Van Rooy heeft het woord.

Sam Van Rooy (Vlaams Belang): Voorzitter, dit sluit natuurlijk naadloos aan bij het vorige thema, bij de vorige vraag. Die twee Palestijnse idioten tonen natuurlijk

aan dat er hier heel wat allochtonen, vreemdelingen, rondlopen die we eigenlijk beter het land zouden moeten kunnen uitzetten.

Minister, op 4 januari 2021 had u een verkennend gesprek met federaal staatssecretaris van Asiel en Migratie Sammy Mahdi. De visie en aanpak rond zowel de hertekening van het inburgeringsbeleid als de asielaanpak werden toegelicht. Er werd afgesproken “elkaar goed te informeren, maximaal af te stemmen en samen te werken waar nodig”. Dat bleek uit het antwoord dat ik van u kreeg op een schriftelijke vraag ter zake.

In het kader van het nieuwe Inburgeringsdecreet wil Vlaanderen systematisch informatie delen met de Dienst Vreemdelingenzaken over het inburgeringstraject. Dat zou mogelijk gemaakt worden met het cliëntopvolgingssysteem. Momenteel is er echter geen duidelijke koppeling tussen het al dan niet slagen voor de inburgeringstest en de toekenning van een verblijfsvergunning of de Belgische nationaliteit. Het maken van zulke koppeling is in principe een federale bevoegdheid.

In het federale regeerakkoord staat: “Om tegemoet te komen aan de specifieke noden en dynamieken in de verschillende gebieden van het land kan de federale overheid gebruik maken van de mogelijkheid om haar bevoegdheden op asymmetrische wijze uit te oefenen naar gelang het betrokken gewest, betrokken gemeenschap of subregio waarop het betrekking heeft (“place based policies”). Dit gebeurt met respect voor de principes van gelijkheid en non-discriminatie. Op die manier zou de federale overheid haar beleid kunnen afstemmen op het beleid van de gemeenschappen en de gewesten wanneer het gaat om bepaalde gedeelde bevoegdheden, zoals op het vlak van werkgelegenheid en gezondheidszorg.” Federaal minister van Binnenlandse Zaken Annelies Verlinden bevestigde onlangs dat “de regering wil inzetten op de mogelijkheid van asymmetrische bevoegdheden en het initiatief ervan uiteraard bij de deelstaten kan liggen”.

In de teksten van het voorontwerp van het nieuwe Inburgeringsdecreet wordt gesproken over een ‘resultaatsverbintenis’. Die zou echter niet gelden voor inburgeraars die zogenaamd ‘uitgeleerd’ zijn. Die personen zullen ‘geen sanctie krijgen’, hebt u gezegd, minister. Hoe beslist wordt of iemand zal slagen, is nog niet duidelijk, het “zal geregeld worden in het uitvoeringsbesluit dat momenteel in opmaak is”.

Minister, waarop duidt u wanneer u spreekt over een ‘maximale afstemming’ tussen uw beleid en dat van de federale staatsecretaris voor Asiel en Migratie? Is de Vlaamse Regering vragende partij voor een koppeling tussen het inburgeringsbeleid en de federale nationaliteits- en verblijfswetgeving, waarbij de toekenning van onze nationaliteit of een verblijfsvergunning afhankelijk wordt gemaakt van het voldoen aan de inburgeringsplichten of het slagen voor een inburgeringstest?

Zult u in het kader van het engagement van de federale meerderheid en regering om de mogelijkheid te voorzien om federale bevoegdheden op asymmetrische wijze uit te oefenen, desgevallend zelf initiatieven in dat verband nemen, om dus inburgeringstrajecten te koppelen aan de nationaliteits- en verblijfswetgeving?

Welke informatie zal er dan wel worden gedeeld met de Dienst Vreemdelingzaken en met welk doel?

Welke andere initiatieven zult u desgevallend nog nemen inzake de samenwerking met het federale bevoegdheidsniveau?

De voorzitter: Minister Somers heeft het woord.

Minister Bart Somers: Mijnheer Van Rooy, asiel, migratie en inburgering zijn respectievelijk federale en Vlaamse bevoegdheid. Uiteraard zijn er raakvlakken.

Het is belangrijk dat ons inburgeringsbeleid en het federale beleid met betrekking tot asiel en migratie stroken. Daarom heb ik een gesprek gehad met staatssecretaris Mahdi over: het kennen en begrijpen van elkaars beleidsintenties; het bekijken waar samenwerking mogelijk en nodig is; de oprichting van een Interministeriële Conferentie Migratie en Integratie. Dat is een initiatief van de staatssecretaris, maar ik vind het een goed initiatief omdat het coördinatie mogelijk maakt. Verder ging het ook over de bepalingen binnen het Vlaams regeerakkoord en de aanpassingen die na de decreetwijziging vanaf 2022 zullen gelden, bijvoorbeeld over het feit dat verzoekers om internationale bescherming niet langer rechthebbend inburgeraar zullen zijn; over de toeleiding naar NT2 en VDAB door Fedasil; over de uitwisseling van gegevens uit het inburgeringstraject met de Dienst Vreemdelingenzaken (DVZ); over de wijzigingen, die natuurlijk ook een impact zullen hebben op het federale beleid.

Dan stelt u mij de vraag: is de Vlaamse Regering vragende partij voor een koppeling tussen het inburgeringsbeleid en de federale nationaliteits- en verblijfs-wetgeving? Ik heb dat al een aantal keer toegelicht: de gemeenschappen zijn bevoegd voor inburgering en de federale overheid is bevoegd voor verblijf en nationaliteit. Daarbij beoordeelt de Dienst Vreemdelingenzaken (DVZ) de inspanningen tot integratie met het oog op het al dan niet verlengen van de verblijfstitel. Een van de mogelijke criteria daarbij is het volgen van een inburgeringscursus. Vanuit Vlaanderen zullen we mogelijk maken dat gegevens over het inburgeringstraject doorgegeven worden aan de DVZ. Dat is ook zo opgenomen in het ontwerp van wijzigingsdecreet. Voor de operationalisering heeft mijn administratie daar verder juridisch advies over ingewonnen. Op basis daarvan worden binnenkort verdere stappen bepaald. Daarna volgt afstemming en concretisering met de federale overheid. Die blijft aan zet om te bepalen welke gevolgen daaraan gekoppeld worden. Dat is haar exclusieve bevoegdheid.

Welke info zal er dan wel worden gedeeld met de DVZ en met welk doel? Het doel van de uitwisseling bestaat eruit om de federale overheid te ondersteunen bij haar bevoegdheid om beslissingen te nemen over het al dan niet verlengen van verblijfstitels. Door gegevens over het inburgeringstraject uit te wisselen kan de DVZ de inspanningen tot integratie verder beoordelen. Het zal daarbij gaan over het feit of de verplichte inburgeraar is ingestapt in het traject en of hij/zij voldoende inspanningen geleverd heeft om het traject te doorlopen.

Verder stelt u me de vraag: zult u, in het kader van het engagement van de federale meerderheid en regering om de mogelijkheid te voorzien om federale bevoegdheden op asymmetrische wijze uit te oefenen, desgevallend zelf initiatieven in dat verband nemen? De mogelijkheid van die asymmetrische uitoefening moet bekeken worden met het federale niveau. Ik zal daarover in gesprek gaan en samen met hen de mogelijkheden daarvoor verkennen.

U stelt ook de vraag welke andere initiatieven we desgevallend nog kunnen nemen inzake de samenwerking met het federale bevoegdheidsniveau. Er zal overleg tussen mijn diensten en die van de staatssecretaris blijven plaatsvinden om zo goed mogelijk samen te werken en om concrete afspraken te maken over de hierboven vermelde thema's en over de thema's die opduiken in de loop van de komende weken en maanden.

De voorzitter: De heer Van Rooy heeft het woord.

Sam Van Rooy (Vlaams Belang): Dank u, minister Somers, voor de vrij duidelijke antwoorden op mijn vragen. Maar wat ik dus begrijp, is dat die gegevens over het inburgeringstraject die zullen worden doorgegeven aan de DVZ – ik heb het genoteerd terwijl u het zei – zullen gaan over de instap in het inburgeringstraject van de persoon in kwestie en of er voldoende inspanningen zijn geleverd.

Als ik dat hoor, dan hoor ik niet het woord 'resultaat' en ook niet het woord 'slagen voor het traject en voor de examens', maar ik hoor 'inspanning'.

Ik dacht toch, als ik het goed heb begrepen en als ik de trotse propaganda van de N-VA daarover goed heb gehoord bij het afsluiten van dit regeerakkoord, dat we eindelijk – wat mijn partij ook al zo lang vraagt – van een inspanningsverbintenis naar een resultaatsverbintenis zouden gaan. Dan mag ik toch hopen dat dat zich ook vertaalt in de informatie die wordt doorgegeven aan de DVZ. Ik zie u knikken, minister. Mijn vraag is evident: zal er bij de gegevens die aan de DVZ worden doorgegeven, ook worden doorgegeven of de betrokkene al dan niet geslaagd is in die testen? Ik zie u ja knikken. Dat klinkt heel goed, moet ik zeggen. U mag dat straks uiteraard nog eens verbaal bevestigen en niet alleen met uw mimiek.

Aansluitend toch nog eens even over dat 'uitgeleerd zijn' dat ik heb aangehaald, ik vind dat toch wel iets bizar. Want wat betekent dit concreet: uitgeleerd zijn? Zeg ik het goed, minister, dat dat betekent dat tegen iemand die herhaalde malen dat traject heeft gevolgd of examens heeft afgelegd, maar daar niet in slaagt omdat hij of zij daar gewoon niet toe in staat is, op een gegeven moment kan worden gezegd: 'U bent uitgeleerd en u doet misschien wel telkens uw best of u komt misschien wel telkens opdagen, maar u slaagt er maar niet in om dat met succes af te ronden?'

Ik rond wél af, voorzitter.

Hoe komt het dat zo iemand niet gecommuniceerd wordt naar de DVZ als 'hij of zij is niet geslaagd'?

De voorzitter: Mevrouw De Vreese heeft het woord.

Maaïke De Vreese (N-VA): Minister, mijnheer van Rooy, het is hier al verschillende keren duidelijk gemaakt dat de bevoegdheid Asiel en Immigratie federaal ligt en de bevoegdheid integratie en inburgering Vlaams. We hadden dat liever allemaal op Vlaams niveau gezien, maar dat is nu niet zo en met die realiteit moeten we nu verder voor Vlaanderen.

Natuurlijk hebben de beslissingen op federaal niveau over wie ons grondgebied mag betreden, een impact op het aantal mensen dat moet inburgeren en dergelijke. We zouden liever een rem hebben op die passieve en ongecontroleerde migratie. Maar het is wel degelijk belangrijk in het integratietraject dat het resultaat gebonden wordt, en dat daarover in het advies gecommuniceerd wordt, anders beschikt de DVZ natuurlijk niet over de nodige informatie om daar werkelijk een beslissing aan te koppelen. Dat zou wel kunnen als de Federale Regering dat meeneemt, en om dat bijvoorbeeld, als iemand geregulariseerd werd, als een van de voorwaarden te stellen voor een verlenging. Het is dus wel belangrijk om objectieve en volledige informatie te hebben.

Ik heb het u net nog gevraagd, minister, met de incidenten zoals bijvoorbeeld de twee skaters. Dat wijst toch op een gebrek aan respect voor onze waarden en normen en aan respect voor het individu. Wordt dat meegenomen in het advies?

Dat zijn de vragen die wij ons stellen. Welke informatie wordt gegeven aan de DVZ zodat men daar een objectieve beslissing kan nemen in een individueel dossier?

De voorzitter: Minister Somers heeft het woord.

Minister Bart Somers: Ik wil daar heel duidelijk over zijn zodat er geen misverstanden over bestaan: we gaan voor een resultaatsverbintenis. Dat betekent dat de resultaten worden doorgegeven aan de DVZ. Dat zijn twee zaken: heeft

de persoon een inburgeringstraject gevolgd – dat is het belangrijkste – en is hij geslaagd, ja of neen?

Een beperkte groep, dat is voor mij de absolute uitzondering, is 'uitgeleerd'. Ze hebben twee, drie keer meegedaan en zijn nog altijd niet geslaagd; ze hebben misschien niet de intellectuele capaciteit of wat dan ook. Hoe moeten we dat meten? Ik zou dat instinctief willen doen, want het overgrote deel is wel in staat om zo'n cursus te volgen, zeker als dat op maat gebeurt. Het is niet uit te sluiten dat er zulke mensen bestaan. Dat moet dan worden meegegeven: die persoon heeft de cursus gevolgd, heeft drie keer examen afgelegd, is altijd naar de les gekomen, heeft altijd betaald, heeft zijn goede wil getoond, maar heeft niet de intellectuele capaciteiten om die examens tot een goed einde te brengen. Die informatie kan Vlaanderen meegeven. Het basisidee geldt voor de overgrote meerderheid, misschien wel 99 procent, en dat wordt doorgegeven: die persoon heeft bij ons een inburgeringstraject gevolgd en is ja dan neen geslaagd. Dat is de informatie die de federale overheid krijgt.

Daarnaast verwijst u naar politionele informatie, mevrouw De Vreese. Hebben ze zich goed of niet goed gedragen? Dat is natuurlijk een politioneel gegeven. Die informatie kan zinvol zijn voor de DVZ, maar die moet ze via politiediensten opvragen.

Ik kan me niet inbeelden dat iemand die zich totaal misdraagt in zo'n cursus maatschappelijke oriëntatie slaagt voor de cursus. Dat lijkt me heel bizar. De focus – en dat staat in het decreet – ligt op informatie doorgeven, systematisch en duidelijk: die personen zijn niet geslaagd, die zijn wel geslaagd voor hun inburgeringscursus. Zij hebben meegedaan, zij hebben niet meegedaan. Bij een heel beperkt deel van de niet-geslaagden gaat men misschien ook vermelden hoe men dat juist verder moet aanpakken, dat moet nog worden uitgewerkt. Bijvoorbeeld: die persoon heeft twee of drie keer het examen afgelegd en na evaluatie heeft men vastgesteld dat hij een heel laag IQ heeft en dat het verder geen zin heeft, ik zeg maar iets. Of hij heeft een ziekte, of hij zit in een heel andere specifieke context. Als zo iemand het examen niet heeft kunnen afleggen of niet geslaagd is, hoop ik dat de menselijkheid een rol speelt. Dat is de absolute uitzondering op de regel.

De voorzitter: De heer Van Rooy heeft het woord.

Sam Van Rooy (Vlaams Belang): Dat degenen die uitgeleerd zijn een absolute minderheid vormen, wil ik graag van u aannemen. Of de oorzaak is dat de lat veel te laag ligt, dat zal ik in het midden laten.

Dat de resultaten worden doorgegeven aan de DVZ, vind ik positief. Misschien kan Vlaanderen daar dan ook een advies bij stoppen in de trant van: 'Deze persoon is niet geslaagd voor het inburgeringstraject. Wij vinden dat die persoon om deze reden, maar misschien nog om andere redenen zoals het gedrag van die persoon in de lessen of de klas, geen verlenging mag krijgen van zijn verblijfsvergunning of dat die moet worden ingetrokken.' Want dat zou ook nuttige informatie kunnen zijn. Misschien is dat een broodnodige extra die daaraan moet worden verbonden. Ik begrijp dat het dan nog altijd aan de DVZ is om daarop in te gaan of niet, om dat advies te volgen of niet. Het lijkt mij absoluut nodig dat Vlaanderen dat nog doet.

Tot slot, als u mij toestaat, voorzitter, zou ik aan minister Somers nog willen zeggen dat over de Jodenvervolging die inderdaad al eeuwen oud is – helaas – veel te zeggen valt. Over de Joden in de stad Antwerpen weet ik wel heel zeker dat ze in de jaren 60 en 70 veel veiliger waren en zich veel veiliger voelden dan anno 2020 en 2021. Op vijftig, zestig jaar is dat enorm veranderd en daar is maar één hoofdoorzaak voor: de massale ongecontroleerde immigratiestromen naar een

stad als Antwerpen waardoor de Joden steeds meer beveiliging nodig hebben. Dat was mijn punt.

Minister Bart Somers: Maar niet veiliger dan in 1941, mijnheer Van Rooy.

Sam Van Rooy (Vlaams Belang): Dat beweer ik ook helemaal niet.

De voorzitter: Ik nodig u beide uit om bij de koffie en achter een scherm – want u mag niet bij elkaar op bezoek – hierover het bilan op te maken.

Mijnheer Van Rooy, ik wil u tegemoetkomen, ik denk dat iedereen in dezen duidelijk is met zijn boodschap. U hebt inderdaad het slotwoord. Nog één zin.

Sam Van Rooy (Vlaams Belang): Na de jaren 40 en de gruwelen van WO II waren de Joden gelukkig opnieuw veilig. Sinds de jaren 50, 60 en 70 is dat alleen maar achteruitgegaan door de gekende migratiestromen.

De voorzitter: We hadden uw boodschap begrepen.

De vraag om uitleg is afgehandeld.